

Reggeli Ujvilág

Noviszád, 1939 március 10, péntek

Urednik — Szerkeszti
ANDRÉE DEZSŐ

Dr. Cincár-Markovics külügyminiszter: Jugoszlávia mindenkivel barátságban akar de állami egységét minden eszközzel megvé

Beogradból jelenti: A skupstina tegnap délelőtti ülésén mondotta el dr. Cincár-Markovics Alekszandar külügyminiszter beszédét. Az ülés iránt igen nagy érdeklődés mutatkozott nemcsak a képviselők, hanem a diplomáciai testület tagjai körében is. A Beogradban akkreditált diplomaták Ettore Felice pápai nuncius vezetésével teljesen megtöltötték a diplomáciai páholyt. Megjelent ezenkívül az ülésen dr. Andrić Ivó, a külügyminiszter helyettese és Ducsic Jován bikaresti jugoszláv nagykövet is.

Dr. Cincár-Markovics Alekszandar külügyminiszter általános érdeklődés közepette mondta el beszédét. Elsősorban Jugoszlávia külpolitikájának alapelveit ismertette, amely a geopolitikai tényezőkön, az ország politikai és gazdasági szerkezetén és a nemzet mély történelmi törekvésein alapszik. Ebből fakad egy remzet külpolitikájának alapja. Ez az elemi igazság jutott kifejezésre a kormány deklarációjában is. A királyi kormány ebben világosan kifejezésre juttatja konstruktív politikáját, amelyet a királyi régensség négy és fél éves kormányzása alatt folytattak.

A régi és kipróbált barátságok ápolása mellett újakat is igyekezett szerezni, hogy biztosítsa a béke és nyugalma fejlődését. A közelmúlt eseményei alkalmát adták nekünk, hogy ennek igazi értékét felbecsüljük. Az elmúlt évben igen fontos külpolitikai események történtek. Az itt szerzett tapasztalat két következtetéssel járt. Az első az, hogy egy állam életképességét és szolidaritását a nemzetközi megrázkódtatásokkal kapcsolatos reakciói mutatják a legjobban. Jugoszlávia ezért megerősödött nemzetközi tekintéllyel és megújodott nemzeti erővel zárt a múlt évi válságot. Nemzeti szervezetünk erejében bizva, éber szemmel figyeltük mindazt, ami Európában történik, nyugodtan feleleges megrázkódtatások és kiadások nélkül mentünk át a nagy nemzetközi válságon.

A második az, hogy az a külpolitika, amit a királyi régensség évek óta vezet, igazán célirányos és minden tekintetben igazolt. Az elmúlt válság idején Jugoszlávia bebizonyította, hogy Európa déli felületi részében az egyensúly politikájának a békének és rendnek fontos tényezője.

A királyi kormány az elmúlt évben aktív békepolitikát folytatott. Az európai államférfiak a béke

biztosítása érdekében állandóan tevékenykednek. A béke ma az egyéni erőfeszítések láncolatának diplomáciai tevékenységén nyugszik, amit álamunk a legnagyobb figyelemmel és szimpátiával követünk. A nemzetközi politikai ténykedésnek ez az új formája a csehszlovákiai válság idején jutott kifejezésre, amely tavaly a

előző kézzel vezette át az állam színterét a béke érdekében. A pápa, a népek és azokról a drámák a tokról, amely e válságban és kísérték, felelősséget szólni. Ez a kérdés va az európai béke lődött és így a na zébe került.

Jugoszlávia tudatában lévén nemzetközi kötelezettségeinek és nemzetközi szolgálatának, a legnagyobb lelkesedéssel és rokonszérvel kísérelte meg, hogy az illetékes államférfiakat és rokonszerveket, hogy a békét és a nehéz helyzetből a kivezető utat megtalálják. A müncheni egyezmény, amely ez erőfeszítések eredménye volt, mint a béke gondolatának nagy megkönnyebbüléssel fogadta a világ közvéleménye. A testvéri csehszlovák köztársaság ma új alapokon reorganizált nemzeti életet kezdett élni. Jugoszlávia népe jókedvű és rokonszenvvel látja a müncheni egyezmény után a politikai légkör megtisztult és elhárította a nemzetközi gondok igen sok okát. Ezek közül az egyik mindig nem tudott kialakulni a müncheni egyezmény, amely megszüntette volna a nemzetközi válságait. Az általános béke megővése elsősorban a nagyhatású ügyek.

Jugoszlávia azelőtt járul hozzá a béke fenntartásához, hogy határain és közvetlen érdekerületein igyekezik a szonyokat rendezni és az ellentétek okait kiküszöbölni. Felfogásunk szerint minden állam első nemzetközi feladata az, hogy a szomszédságában biztosítsa a tartós békét és barátságos együttműködést. Jugoszlávia ugyanakkor a legnagyobb figyelemmel és jóakarattal ápolja értékes barátságát azokkal az államokkal, amelyek nincsenek közvetlen szomszédságában.

A külügyminiszter ezután a balkánegyezmény államainak munkáját ismerteti, ami nagy mértékben hozzájárult a balkáni béke megszilárdításához. A négy szövetséges állam kormányai állandó összeköttetésben vannak egymással, aminek a kölcsönös látogatásokkal is kifejezést adnak.

A jugoszláv-bolgár örökös barátság mindkét szerződő fél realitás érdekein nyugszik — állapította meg dr. Cincár-Markovics külügyminiszter. — A jugoszláv-bolgár barátság kimélyítése változatlan iramban folyik továbbra is. A múlt év májusában megnyílt a Beograd—Szófia légi forgalom, ez év januárjában pedig végleges megállapodás jött létre a kettős-birtokosok ügyének rendezésére. A múlt év júliusában írták alá a szaloniki egyezményt Bulgária miniszterelnöke és a balkáni szövetséges elnöke. Ez a szerződés az együttműködés első nyilvános jele.

Ismeretes az a hagyományos politikai és érzelmi összeköttetés, amely Franciaország és Jugoszlávia között fennáll. A jugoszláv kormány egyik fő

törekvése, hogy ezt a kipróbált barátságot őrizze és tovább mélyítse francia-jugoszláv egyetértés továbbra is ebből összhangban és barátan fog fejlődni.

Nagybritanniával is barátságos viszonyban él Jugoszlávia. Igazolja az a barátságos együttműködés, amelyben Öfenséges régensherceg és Öfenséges hercegnő részvételével legutódon magánlátogatása során.

A múlt évi európai válság következtében a határhelyi bizodalom Jugoszlávia számára lett. Ez akkor történt, amikor Németországhoz való viszony olyan volt, hogy a közvélemény még inkább megkövetelte a baráti összeköttetést, két állam mindig nagy fordít. A jugoszláv kormány egyik legfőbb célja ennek szonyoknak további ápolása.

Jugoszlávia másik nagy törekvése, hogy a múlt évi európai válság következtében a határhelyi bizodalom Jugoszlávia számára lett. Ez akkor történt, amikor Németországhoz való viszony olyan volt, hogy a közvélemény még inkább megkövetelte a baráti összeköttetést, két állam mindig nagy fordít. A jugoszláv kormány egyik legfőbb célja ennek szonyoknak további ápolása.

szállít
Ar-
1480
orr-
nságot
zosan
minden
sarkos
50 di-
yszer-

1000
vátul.
4742
kez-
zen-
ok a
426

30
50
58
Ferenc
és s:
- dinár
- dinár
- dinár
naponta
számla
50.

(Futoski út) 50.

szívd
GEN
mes
jobb és
n. Ara
r. Apo-
2474
könyvet
menáhem
839
et vesz-
Noviszád,
1123
darabját
an ké-
II 1.
1438
szállít
r. Ar-
1480
ást, orr-
társágot
biztosan
minden
sarkos
750 di-
rógyszer-
napi 1000
horvátul.
1. 6
4742
szerke-
gszen-
állók a
ére
otica,
Tel. 426
pija
atal r
- 58
szó
Ferenc
és s:
- dinár
- dinár
- dinár
naponta
számla
50.

Novi
Dr.
Jug
de
Beog
stina t
dotta
Aleksz
szédét.
érdekl
a képv
testüet
gradba
Ettore
tésével
diplom
ezenki
lvó, a
és Duc
szláv n
Dr.
dar kü
deklód
szédét.
politik
te, am
kőn, a
sági sz
történe
Ebből
kájána
ság ju
deklar
mány
juttatt
amelye
és fél
tattak.
A ro
ápolás
zett sa
lés és
zelmul
tak ne
tékét
ben ig
ménye
tapsz
járt. A
életké
nemze
kapcs
legjob
erősöd
és me
zárta
zeti s
éber s
ami E
tan fe
és kia
nagy
A n
litika,
évek
és mi
elmult
hebz
ic'eti
tikátá
fontos
A k
ben a
Az e

Reggeli levél

Az angol divat nagykövete

Angliában lassanként rájöttek arra, hogy nagy baj volt a közép- és délkelet-európai piac teljes elhanyagolása, mert azt teljesen megszállták már a németek, ami jelentős anyagi kárt okoz a brit világbirodalomnak. Az angol politikával egyidejűleg, vagy talán még előbb az angol ipar és kereskedelem állapotát vizsgálta meg. Londonban a politika intézői is mind kereskedők és így könnyen érthető, hogy ez a felfedezés nem érte a brit világbirodalom intézőit valami kellemesen. Elhatározták tehát, hogy cselekedni fognak a kelet- és délkelet-európai piacok visszaszerzése érdekében. A múltban, még walesi herceg korában, a romantikus szerelme miatt trónjáról lemondott VIII. Eduardot, a brit gyáripar fenséges utazójának nevezték el, mert még Délamerikába is ellátogatott, csak hogy vevőket szerezzen az angol iparnak. Most nácisen királyi házból származó utazója az angol iparnak és kereskedelemnek, de azért mégis előkelő személyiségek vállalták magukra az angol ipar és kereskedelem érdekeinek képviselését.

Az angol arisztokráciának két csinos és reprezentatív képviselője, Stanley Oliver kereskedelmi miniszter felesége az elragadóan bájos Lady Maureen és barátja lady O'Neill elhatározták, hogy beutazzák Délkelet-európát és az angol divatnak szereznek híveket. Az angol divat nagykövete számos utibörönddel és két szobalánnyal nekivágtak hát a Londontól meglehetősen távol eső országoknak, hogy az angol divatot itt bemutassák. Első utjuk Zagrebba vezetett. A divat nagykövetei nem lehettek egészen tisztában a délkelet-európai viszonyokkal, mert akkor aligha látogatták volna meg a horvát falukat hermelin köpenyekben, ahol a nép leginkább házilag készíti még mindig ruháit. Itt a hermelin köpenyeket megcsodálták ugyan, de vásárolni nem igen vásároltak belőlük.

A falvakban elért siker nem hatott nagyon bátorítólag az angol divat nagyköveteire, akik utána a városokba látogattak el. Elsősorban Zagrebet választották ki működésük színhelyéül. Nagyszabású programmal jöttek, előadások és felolvasások tartása, divatbemutatók szerepeltek napirenden. Azonban ez a nagyszabású program sem mutatkozik hatásosnak és főleg eredményesnek. A két ladynek ugyanis meg kellett állapítani, hogy Zagrebben és környékén is nagyon keveset beszélnek angolul, annál többen viszont németül. Ezenfelül a zagrebi szállodákat ellepték a német ügynökök, akik ugyan nem olyan reprezentatív jelenségek, mint az angol hölgyek, bizonyára nem is olyan csinosak és kevesebb bájjal is rendelkeznek, de egy nagy előnyük van, hogy meg tudják magukat értetni a kereskedőkkel és ez a fő. Az angol divat nagyköveteinek tehát igen nehéz feladatuk van és amikor Londonban a sajtó ünneplése között elindultak távolra, felfedező utjukra nem gondolták, hogy ilyen nehézségekkel kell megküzdeniük és olyan

Az angol kormánypart teljesen egyetért az ellenzékkel a haderőfejlesztés szükséges volta tekintetében

Londonból jelentik: Az angol alsház szerdai ülésén Hore-Belisha hadügyminiszter betérjlesztette az angol hadsereg költségvetését. Ismertette a hadsereg szervezetét, majd a következőket mondotta:

— Chamberlain miniszterelnöknek február 11-én a francia—angol érdekközösségről tett nagyfontosságú nyilatkozata kötelességünk tette, hogy felkészüljünk bizonyos esetekben a távoli haderő használatára Franciaországgal folytatott megbeszéléseink nem köteleztek ugyan bennünket ebben az irányban, de az óvatosság parancsolja, hogy minden eshetőségre készen álljunk. Háború esetén nemcsak immel-ámmal és nem a korlátozott felelősség elve alapján vesszük ki a háborúból reánk eső részt. Milliós haderőnk részletekben fogjuk a kontinensre küldeni, úgy osztva be kiképző tervünket, hogy mire az utolsó csapat-szállítmány hajóra szállt és elindult már, új csapatok álljanak kiképzés alatt és készen álljanak a felszerelésekhez szükséges anyagok is. A szükséges hajóúrt pontosan kiszámítottuk.

A hadügyminiszter után több, nagyrészt ellenzéki szónok szólalt

fel. Valamennyien hangoztatták, hogy Anglia nemzetvédelmét minél erősebbé kell tenni. A nagy hadügyi kiadásokat egyetlen szónok sem kifogásolta, mert általános meggyőződés, hogy az angol hadseregnek egy emberanyag, mint felszerelés tekintetében minél kitünőbb hadsereggel kell rendelkeznie.

Duff-Cooper volt haditengerészeti miniszter elismeréssel szól Hore-Belisha hadügyminiszter tevékenységéről és kifejtette, hogy fejtegetései teljesen meggyőzték a Házat a haderőfejlesztés szükségességéről.

Winterton lord, az angol kormány tagja, szerda este választókerületében beszédet mondott, amelyben élesen támadta az angol baloldalt. Az angliai szocialista vezérek — mondotta — naponta támadják a tekintélyállamokat és azt a benyomást kelteik, hogy háborút akarnak. Ezek a támadások semmiképpen sem szolgálják a béke ügyét. Az angol baloldal azt az állítást terjeszti, hogy a háború kikerülhetetlen és ily módon megzavarja a jógazdasági viszonyt a szomszéd államokkal és árt az angol munkásságnak, főleg a munkanélkülieknek, valamint az angol kereskedelemnek.

Megkezdődtek a cseh-szlovák tárgyalások

A tárgyalásokat szlovák részről Sidor miniszter vezeti — Prchala nagy tisztogatást végez a Szics-gárdában

Pozsonyból jelentik: A Prága és Pozsony közti ellentétek még mindig nem simulnak el. A szlovák kormányhoz közelálló lapok nem változtatták meg eddigi álláspontjukat a szlovák önállóság kérdésében és hangoztatják, hogy a szlovák kormány nem enged a prágai nyomásnak és a szlovákok Szlovákia továbbépítésénél szabad kezet akarnak maguknak biztosítani. Ennek értelmében tehát még mindig jelentős az eltérés a szlovák kormány és a hivatalos jelentések prágai fogalmazása között.

A Die Zeit című szudétánémet lap mértékadó helyről úgy értesül, hogy a szlovák minisztertanácsról kiadott félhivatalos közlemény tulajdonképpen nem szlovák, hanem cseh helyről származik. A több politikai szemlélyiséggel kibővült szlovák minisztertanács egyetlen résztvevője sem adott felhatalmazást a pozsonyi félhivatalos sajtóirodának a jelentés közzétételére. A lap a továbbiakban hangsúlyozza, hogy a minisztertanács tagjai közül senki sem használta a jelentésben olvasható kifejezéseket. A lap szerint a pozsonyi félhivatalos sajtóiroda nyilvánvalóan prágai központjának utasítására járt

konkurenszekkel kell számolni, mint a német ügynökök. Ezek ugyan nem tartanak előadásokat az egyetemeken, viszont árjuk jó minőségűről annál többen beszélnek a kereskedőknek. Ez pedig fontosabb az egyetemi előadásoknál. Erre már az

el és működése olyan politika-jegyében áll, amely ellentétes a szlovák kormány és a szlovák népi politikai felfogásával.

VOLOSIN TILTAKOZIK

Husztról jelentik: Volosin miniszterelnök Hácha elnökhöz tiltakozó táviratot intézett, amelyben hangoztatja, hogy megtagadja beleegyezését Prchala belügyminiszterrel történt kinevezéséhez. Ez a kinevezés — mondja a távirat — bizalmatlanság a kárpátorosz néppel szemben és a törvényes határozatok megsértése. A belügyminisztérium természeténél fogva a miniszterelnökséghez tartozik. Volosin azt követeli, hogy a bizonytalanságban élő kárpátorosz lakosság megnyugtatására megfelelően rendezzék a kérdést. Ugyanezt a táviratot Volosin megküldte Chvalkovszky külügyminiszternek és Beran miniszterelnöknek is.

Csütörtökön kezdődtek meg Prágában a cseh—szlovák tárgyalások, amelyek előreláthatóan két-három napig tartanak. Az előzetes értesítéssel szemben Tiso miniszterelnök nem utazik Prágába. A tárgyalások vezetésére Sidor államminiszter ka-

angol ladyk is rájöttek. Dicséretes buzgalomuk azonban nem engedi meg hátrálni őket, hanem tovább folytatják utjukat. Hogy milyen eredményel járnak, azt az angol kereskedelmi mérlegből lehet majd megállapítani. (—n —r)

pott teljhatalmat. Prágába utazott még Teplánszki szlovák pénzügyminiszter is.

Beavatott szlovák körökben hangoztatják, hogy reménykedve tekintenek a tárgyalások eredménye elé. A tárgyalások során politikai és gazdasági kérdések, elsősorban a költségvetéssel kapcsolatos kérdések kerülnek megvitatásra.

A Havas-iroda pozsonyi jelentése szerint szerdán betiltották a Slovenska Politikát, a Hlinka-párt lapját. Ebben az intézkedésben a szlovák kormány ama kívánságának jelet látják, hogy megegyezésre jusson a csehekkel.

Husztról jelenti az Avala: A kormányátalakítás után a Szics-szervezet és az ukrán nemzeti egységpart küldöttege felkereste Volosin miniszterelnököt, akitől a kormány lemondását követelte. Volosin ezt a kívánságot határozottan elutasította. A Volosinnál történt fogadás után a két ukrán szervezet több tagját, akik magas tisztséget töltöttek be, rendelkezési állományba helyezték.

Prchala tábornok, az új belügyminiszter, megbeszélést folytatott Klemussal, a Szics-szervezet vezetőjével és követelte, hogy hajtson végre nagy tisztogatást a szervezetben. Azokat az ukrán emigránsokat tehát, akiket Revaj volt miniszter vett be a pártba, eltávolítja.

A SZLOVÁKOK KÖVETELÉSEI

Pozsonyból eredő jelentés szerint a szlovákok a prágai tárgyalások során újabb követelésekkel fognak előállni. A szlovákok mindenekelőtt azt követelik, hogy a csehek ne avatkozzanak bele a szlovák politika személyi kérdéseibe és ne folytassák az aknamunkát Sidor és Mach ellen. A csehek viszont a szlovákok hajthatatlansága esetén felhagynak eddigi engedékenységükkel és a pénzügyi érvek hangoztatásával erős nyomást gyakorolnak a szlovákokra.

Anglia a jövő héten közli Palesztfára vonatkozó végleges javaslatait

Londonból jelentik: Az angol, arab és zsidó kiküldöttek londoni értekezletéről kiszivárgott hírek szerint az arab és zsidó követeléseket nem lehet összeegyeztetni. Az utóbbi időben ugyan közeledés történt azokon a megbeszéléseken, amelyeket az angol kiküldöttek az arab és a zsidó megbízottakkal külön-külön folytattak, a legsúlyosabb kérdés azonban továbbra is a zsidó kiküldötteknek az a követelése, hogy Palesztina maradjon meg zsidó államnak és egy az arabok, mint a zsidók teljes egyen joguságot nyerjenek. Az arabok viszont azt követelik, hogy Palesztinában az araboké legyen a többségi jog. Az értekezlet további sorsa attól függ, hogy Anglia milyen választ ad ezekre a követelésekre.

A Press Association mértékadó forrásból úgy értesül, hogy az angol kormány Palesztfára vonatkozó végleges javaslatait a jövő hét elején közli az arab és a zsidó kiküldöttekkel. Az angol kormány csupán rövid időt enged javaslatának megfontolására, lényegesebb módosításról azonban nem lehet szó. Ha nem jön létre megegyezés a Palesztina-értekezlet véget ér és az angol kormány haladéktalanul közli, hogy a továbbiak során milyen politikát követ.

Francó ostromzár alá vette a spanyol partvidéket

A három mérföldes zónát engedély nélkül átlépő hajókat elsüllyeszlik — Leverték a madridi kommunista lázadást

Madridból jelentik: A madridi rádióban szerdán felolvasták a szindikalista párt közleményét. A közlemény szerint a köztársaságiak elvesztették a háborút. A Moszkva utasítására elrendelt észnelküli háborút nem szabad tovább folytatni — hangzott a rádió közleménye.

Párisi jelentések szerint a szerdára virradó éjszaka folyamán még heves harcok folytak Madridban Cassado tábornok csapatai és a lázongó kommunista elemek között. Különösen súlyos összetűzések voltak abban a negyedben, ahol a francia nagykövetség épülete van. A Reuter-iroda viszont szerdán délben azt jelentette Madridból, hogy a fellázadt kommunista vezetők ottani idő szerint délelőtt 11 óra 15 perckor megadták magukat.

Burgosi hivatalos jelentés szerint a spanyol nemzeti repülőgépek szerdán Alicante kikötőváros katonai pontjait, ezenkívül a valenciai repülőteret bombázták.

A Paris Soir madridi tudósítójának jelentése szerint a kommunisták ellenállása Madridban véget ért. Szerdán délben a nemzetvédelmi tanács főhadiszállásán közölték a külföldi újságírókkal, hogy a kommunista vezetők megadták magukat. Lister ezredes, az anarhista dandár volt parancsnoka, vezérkarával együtt Párisba érkezett. Az újságírók előtt kijelentette, hogy a köztársasági csapatok hite megrendült és a további ellenállás reménytelennek látszik.

A Ce Soir szerint az angol kormány a Devonshire angol cirkátót

a Valenciától délre fekvő Candia kikötőjébe irányítja, abból a célból, hogy ennek az angol hadihajónak fedélzetén menjenek végbe a fegyverszüneti tárgyalások a burgosi kormány megbízottai és a madridi kiküldöttek között.

A madridi nemzetvédelmi tanács csütörtök reggeli jelentése szerint leverték az összes kommunista csapatrészeket, amelyek eddig még ellenállást tanúsítottak. A legtöbb kommunista vezetőt, aki szembe helyezkedett a nemzetvédelmi tanáccsal, letartóztatták.

Negrin és La Passionaria aszszony poggyászát a nemzetvédelmi tanács megbízottai lefoglalták. A poggyászból hírt szerint olyan okiratokat találtak, amelyek Negrin Moszkvával való összeköttetését bizonyítják.

NYUGALOM MADRIDBAN

Madridi jelentés szerint szerdán a városban nyugalom volt, csak a külső városrészekben lövöldöztek néhányan a lázongó kommunisták közül. A madridi utcákon szerdán máglyákon elégették Negrin, Passionaria és Del Vayo fényképeit.

Bernből jelentik: Tekintettel azokra a hírekre, amelyek szerint Negrin Svájcba akar utazni, a svájci szövetségtanács utasítást adott valamennyi határállomásnak, hogy csak abban az esetben engedjék át Negrin a határon, ha külön beutazási engedélyt tud felmutatni. Ebben az esetben is utasítsák azonban olyan nyilatkozat aláírására, amelyben kötelezi magát, hogy Svájc területén semmilyen politikai tevékenységet nem fejt ki.

A spanyol tekintélyállam felé

Rómából jelentik: Olasz vezető körökben nagy meglepedéssel vették tudomásul a Franco-kormány félhivatalos nyilatkozatát, amely rávilágít arra, hogy a madridi ugynevezett nemzetvédelmi tanács megalakulása mögött tulajdonképpen baloldali szélsőséges elemek állnak. Örömmel vették Rómában a Franco-kormány félhivatalos nyilatkozatának azt a határozott kijelentését is, hogy Franco tábornok csak egyetlen békét tud elképzelni, még pedig azt, amely a köztársaságiak teljes meghódolása révén jön létre.

A Tribuna ezeket írja: Burgos

a Madridban megalakult nemzetvédelmi tanács irányítója, Basteiro tanár tulajdonképpen az angolok ügynöke és az angol Intelligence Service megbízottja. A lap részletesen ismerteti az utóbbi napok spanyol eseményeit és rámutat arra, hogy Anglia, Franciaország és az Egyesült Államok szakadásokat akarnak előidézni a győztes nemzetiek frontjában. Minél több olyan polgári és katonai elemet akarnak különböző jelszavak alatt becsempészni a nemzeti Spanyolországba, akik eddig köztársasági oldalon állottak. Nyilvánvaló, hogy ily módon azt akarják megakadályozni, hogy Franco tábornok olasz és német mintára tekintélyuralmat létesítsen Spanyolországban. Franco tábornokot azonban nemzetvédelmi tanácsok alakításával, Cassado ezredes és Basteiro tanár szerepeltetésével nem fogják megtevesztetni. A burgosi félhivatalos nyilatkozat is ezt bizonyítja.

A MENEKÜLTEK KÉRDÉSE

Párisból jelentik: A spanyol menekültek kérdése szerdán szóba került a francia kamara külügyi és pénzügyi bizottságában. A belügyminiszter és a külügyminiszter meghallgatása után elfogadták azt a javaslatot, amely egyelőre 150 millió frank hitelt engedélyez a spanyol menekültek támogatására és jóváhagyták azokat a rendeleteket, amelyek alapján már eddig 32 milliót fordítottak erre a célra. A menekültek száma most mintegy 450.000.

Mistler, a kamara külügyi bizottságának elnöke, bejelentette, hogy az angol, orosz és amerikai kormányok francia kérésre hajlandóknak mutatkoztak, hogy

pénzbeli vagy természetbeni segítyt küldenek a spanyol menekültekkel foglalkozó szervezeteknek. Nagybritannia hajlandó menekülteket befogadni, de fentartotta magának, hogy minden egyes esetet egyénileg vizsgáljon meg. A szovjetkormány nem fogadja be a menekülteket. Az Egyesült Államok kormánya évi 350-ben szabta meg a befogadható spanyol állampolgárok számát. A mexikói kormány elvben hozzájárult, hogy jelentős számú menekültet befogad. Belgium már befogadott 2-3000 gyermeket, több délamerikai köztársaság pedig elvben kész bizonyos számú menekült befogadására azzal a feltétellel, hogy egyénileg válogathassa meg őket. A francia kormány lépést tett a burgosi kormánynál is, hogy meggyorsítsa a menekültek hazatérését, mert most csak kétszázötvenen léphetik át naponta a francia határt.

BULGÁRIA ELISMERTE FRANCOT

Szófiából jelentik: A bolgár kormány szerdán jog szerint elismerte a Franco-kormányt.

Ostromzár

Burgosból jelentik: A nemzeti hajóhad parancsnoksága hivatalosan közölte, hogy a Földközi-tenger Sagunto és Almería közti partvidékét elzárta az összes külföldi hajók elől. A közlemény szerint egyetlen külföldi hajó sem jöhet három mérföldnél közelebb a parthoz a nemzeti hatóságok előzetes engedélye nélkül. A nemzetközi hajózást figyelmeztetik arra a tényre, hogy Kartagena és a Palos-fok között a nemzetiek buvárhajói cirkálnak, amelyek elsüllyesztenek minden hajót, amely áthalad a három mérföldes zónán. Minden külföldi hajónak, amely spanyol kikötőbe akar befutni, előzetesen engedélyt kell kérnie a nemzeti hatóságoktól.

Londoni jelentés szerint az ostromzár híre az angol fővárosban nagy feltűnést keltett. A Daily Telegraph szerint az angol kormány bevárja az események további alakulását. Nagybritannia a nyílt tengeren továbbra is megvédi kereskedelmi hajóit, az angol kormány azonban semmiesetre sem ismeri el ennek az ostromzárnak törvénytörését, — írja a lap.

GAMBARA GÖRINGNÉL

Párisból jelentik: A Figaro sanremoi jelentése szerint Gambara tábornok, a Katalóniában harcolt idegen légió parancsnoka, rövid ideig Sanremóban pihen. Gambara tábornok szerda este Göringgel vacsorázott, akivel ismertette a mostani helyzetet és beszámolt az elmúlt harcok lefolyásáról.

FÉLMILLIÓS HADSEREG MADRID KÖRÜL

Párisból jelentik: A Matin madridi jelentése szerint Franco tábornok mintegy 500.000 főnyi haderőt vont össze Madrid körül. A Figaro szerint Cassado ezredes levelet intézett Francohoz, aki azonban erre a levélre nem adott választ. A nemzeti rádió közleményeiből és a nemzetiek sajtójából kitűnik, hogy Franco tábornok ragaszkodik eddigi álláspontjához és feltétel nélküli megadást követel.

ALFONZ EXKIRÁLY NYILATKOZATA

Párisból jelentik: Alfonz volt spanyol király a Jour római tudósítója előtt a következőket mondotta:

— Ma inkább, mint valaha, szükséges, hogy minden spanyol a köré a vezér köré tömörüljön, aki győzelemre vitte a nemzeti eszmét. Szeretném, ha engem Franco közkatonájának tekintenének, aki éber figyelemmel várja az ország talpraállításához szükséges parancsokat. Nincs más vágyam, mint az, hogy egyszerű munkása lehessenek az or-

szág feltámasztásának. Spanyolország és valamennyi spanyol sorsa Franco kezében van.

HOLTTESTEK SZÁZAI MADRID UCCÁIN

A nemzetiekhez pártolt köztársaságiak elbeszélése szerint Madrid uccáit a holttestek százai borítják. Szerdán a spanyol fővárosban rendkívül heves harcok voltak, amelyekben a kormánycsapatok mozsarakat, gépfegyvereket és harcikoskat is alkalmaztak. A harc csak az éjjeli órákban ért véget.

A MENEKÜLTEK HAZAENGEDÉSE

Franciaország burgosi nagykövete Petain tábornagy hétfőn foglalta el állomáshelyét. Első feladata a Franciaországba menekültek kérdésének rendezése lesz. Páris és a spanyol nemzeti kormány között ebben az ügyben már napok óta tárgyalások folynak. Francia részről sürgetik, hogy a nemzeti Spanyolország haladéktalanul nyissa meg kapuit a 320.000 menekült előtt. Ezenfelül mintegy 40.000-re tehető azok száma, akik részben politikai okokból, részben büncselekmények elkövetése miatt nem térhetnek vissza hazájukba. A burgosi kormány halogatja a menekültek beengedését, mert a kifosztott Barcelona lakosságának élelmezése egyelőre rendkívüli nehézségeket ró rá, másfelől pedig előreláthatóan Madrid ellátásának gondja is rövidesen a nemzeti kormányra hárul.

HALLÓ!

Tegnap délután az olaszországi Ancona környékéről 200 munkás utazott Németországba, mezőgazdasági munkára.

Az olasz »Nardis 305« turista repülőgép a Róma-Addisabeba közötti utat 18 óra 44 perc rekord idő alatt tette meg leszállás nélkül. A repülőgép átlag 240 kilométeres sebességgel haladt.

A német kormány megengedte a német frontharcos szövetségnek, hogy delegátusai Párisba utazzanak, ahol vasárnap résztvesznek a világháború hősi halottai emlékére rendezendő ünnepségen. A német delegációt Koburg hercege vezeti, de tagjai között lesz III. Ágost Vilmos, a volt császár fia is. Ez az első eset, hogy a volt császár fiai közül valaki Franciaországba utazik, a háború után.

Roosevelt amerikai elnök értesítette a kongresszus demokrata vezetőit, hogy ismét a kongresszushoz fordul és kéri a közmunkák megindításához szükséges 150 millió dolláros hitel megszavazását.

A japán kormány törvényjavaslatot terjesztett a tókiói parlament elé, hogy új pénzt bocsájt ki Koreában és Formosa szigetén. Az új japán bankjegyek értéke az eddigi 1.700 millió yen helyett 2.200 millió lesz Koreában és 100 millió helyett 160 millió Formosa szigetén. A törvényjavaslat szerint egy évnél rövidebb idő alatt nem lehet csökkenteni az összeget, de nem lehet csökkenteni a kínai háború befejezése előtt sem. A törvényjavaslattal kapcsolatosan hozza intézett kérdésekre Itagaki miniszterelnök kijelentette, hogy Kína is hoz majd pénzügyi áldozatokat a béke megővése érdekében való együttműködése során.

Saradzoglu török külügyminiszter vezetésével április 20-án indul utnak Iranba a török küldöttség, amely Törökországot az iráni trónörökös és Faruk egyiptomi király hűgának temetésén képviseli. A küldöttségen kívül két osztály repülőgép és török csapatok is résztvesznek a fényes esküvőn.

Innitzer bécsi és Faulhaber müncheni bíborosok megtekintették a pontini mocsarak helyén épült Littorio városát és elragadtatásuknak adták kifejezést a fasiszta kolonizációs munka teljesítményei felett.

Az olasz szakszervezetek vezetői és az érdekelte szervezetek kiküldöttei között tárgyalások folytak, hogy a munkások napszámát a drágaság arányában felemeljék. A tárgyalások teljes eredménnyel jártak és a határozatot most a hatóságok elé terjesztik jóváhagyás céljából.

A francia északafrikai bizottság bankettet adott, amelyen megjelent és felszólalt Lebrun köztársasági elnök is. Lebrun hangoztatta, hogy valamennyi afrikai birtokon kitűnő a helyzet és a francia gyarmatokon a szabadság és testvérség szelleme uralkodik. A gyarmatok lakossága önként juttatta kifejezésre Franciaországhoz való ragaszkodását, és a külföld ebből megértette, hogy az egyesült ország ellen nem lehet semmit sem tenni.

A szász tartományi kormány betiltotta a »Swing« és »Lambeth-walk« táncot. Hasonlóképpen tilos Szászországban zsidó szerzők műveit játszani a zenekaroknak.

A valutacsempészéssel kapcsolatban keresztlevél-gyárat lepleztek le Beogradban

Több szubotici lakos és egy molli orvos is belekeveredett a csempészési ügybe

Ciprut Emil és társainak nagyarányú valutacsempészési ügye egyre bonyolultabbá válik. Rendőrökre került Gadol Salamon és Gadol Arnold mindkettő külföldi állampolgárságu beográdi bankár. Gadol Arnold 1874-ben született Várnában Görög állampolgár, évekkkel ezelőtt jött Beogradba, ahol a Sumadja nevű gyár igazgatója lett. A fivére, Salamon 1880-ban született Athénban. Szintén görög állampolgár és ő is néhány évvel ezelőtt jött Jugoszláviába.

Megállapították, hogy a két Gadol elősegítette Ciprut Emil nagyarányú valutacsempészését.

Az is kiderült, hogy a két zsidó bankár környezetében voltak emberek, akik

valósággal kereskedést üztek keresztlevelekkel.

Ciprut Emil lakásán hamis keresztlevelet találtak, amely szerint Ciprut 1932-ben Beogradban áttért a görögkeleti vallásra. Megállapították, hogy a keresztlevelet Ciprut Gadol egyik jóbarátjától vásárolta jó pénzért. Kiderült az is, hogy ugyanaz az ember

nagyban hamisította a keresztleveleket és számos más országokból elmenekült zsidó vásárolt tőle keresztlevelet.

Az emigráns zsidók főleg katolikus és baptista keresztleveleket vásároltak, de az utóbbi időben nagy kereslet nyilvánult meg a görögkeleti keresztlevelek iránt is.

A szubotici rendőrség szintén vizsgálatot indított, hogy megállapítsa, a letartóztatott Manszfeld

Dániel szubotici banktisztviselő kikkel tartott fenn gyanús kapcsolatok. Megállapították, hogy a banktisztviselő összeköttetésben állott többek között Bata Fábián kereskedővel, Manheim Simon szubotici földbirtokossal és dr. Bini Lipót molli orrossal.

Dr. Bini Lipót néhány nappal ezelőtt kisebb csomagot küldött Manheim Simonnak, a csomagban pénz volt. Az orvos ugyanakkor Bata Fábiánon keresztül levelet küldött Manszfeld Dánielnek. Mivel Manszfeldet akkor már letartóztatták, Bata a levelet Manszfeld fiának adta át, aki

a levelet elolvasás után elégette.

A rendőrség Manheim Simon lakásán házkutatást tartott és a Molról küldött pénzes csomagot megtalálta. A jelek arra mutatnak, hogy

a valutacsempészeknek Szubotican szerteágazó összeköttetések voltak.

Manszfeld Dániel most 48 éves és Szubotican a Bleszakova utcában van lakása. Kiderült, hogy Magyarországon nagyszabású valutacsempészéseket követelt el és azután megszökött.

A magyar hatóságok Manszfeld kézrekerítőinek 10.000 pengő jutalmat ígértek. Egyébként a magyar bíróság Manszfeldet in contumaciam öt évi fegyházra ítélte.

Manszfeld Dániel ma is társtulajdonosa egy szubotici játékarúgyárnak.

Ugy a beográdi, mint a szubotici rendőrség folytatja a nyomozást.

Sztárisziváci betörőbanda a szombori törvényszék előtt

Háromezer dinár készpénzt és több ezer dinár értékű árut loptak a megtévedt cukrász, borbély és kereskedősegedek

Szomborból jelentik: A szombori törvényszéken tegnap tárgyalta Szarka Szvetisláv büntetőbíró harmas tanácsa a közelmúltban ártalmatlanná tett sztárisziváci betörőbanda garázdálkodásának ügyét. A vádlottak padján Zsékics Vinkó 21 éves cukrász, Petrovics Szátnkó 24 éves borbély, Loncsárszki Bránkó 24 éves kereskedőseged, valamint Bikicki János vendéglős és felesége ültek betörések elkövetésével, illetve orgazdasággal vádoltan. A vádirat szerint Zsékics, Petrovics és Loncsárszki 1937 decemberében

több betöréssel lopást követtek el.

Igy december 4-én behatoltak Amidzics Lyubica lakására és onnan 100 dinár készpénzt, revalvert és fényképezőgépet vittek magukkal. Néhány nap mulva Évinger Fülöp cukrászt látogatták meg és üzletéből 1500 dinár készpénzt és nagymennyiségű cukorkát és süteményt loptak. Grujics Vászta kereskedőtől némi pénzt, 1700 dinár értékű cigarettát és egyéb árut loptak összesen 5000 dinár értékben, végül betörték a Szomborban vendégesküdő Teodoro-

vics Milos droguistához, akitől 650 dinár készpénzt és több mint ezer dinár értékű piperecikket zsákmányoltak.

Bikicki János és feleségét orgazdasággal vádolják, a betörők nekik adták el az ellopott cigarettát, piperecikket és a sütemények egy részét. Az elsőrendű vádlott, Zsékics beismerésben van. Elmondja, hogy munka nélkül volt, öreg, munkaképtelen anyja betegeskedett, nem volt más választása, mint lopásból előteremteni a létfenntartáshoz szükséges minimumot. A betöréseket mindig valamilyen

nagysikerűnek ígérkező mozi vagy műkedvelő előadás alkalmával követték el.

Ilyenkor előre kikérelték, hogy a kiszemelt áldozat elmege-e az előadásra. További vallomásaiban elmondja, hogy Bikickinek nem volt tudomása arról, honnan származik a neki eladásra vitt cigaretták. Mindig azt mondta a vendéglősnek, hogy egy feketesi barátjának tönkre ment az üzlete, onnan való a cigaretták és azért adja tiz dinárral olcsóbban, mint mások. A másik két

vádlott szintén beismerésben van, Bikicki és a felesége nem érzik magukat bűnösnek, mivel nem tudták, hogy a cigaretták és cukorkák lopásból származnak.

A perbeszéd elhangzása után Szarka Szvetisláv tanácselnök ítéletet hirdetett. Zsékics Vinkót és Petrovics Sztánkót

6-6 havát szigorított fegyházra, Loncsárszki Bránkót

4 hónapi szigorított fegyházra ítélte, Bikicki Jánost és feleségét felmentették a vád és következményei alól. Az ügyész az ítéletet megfelelőbbre.

A községi elnök nem ismeri a törvényt

1.500 dinár „landij“ megfizetésére ítélték

Nem mindennapi bűnügyet tárgyalt Perovics Novák törvényszéki egyes bíró a pancsevói törvényszéken. Milakov Koszta 28 esztendő opovói községi elnök 100 dinár készpénzbüntetésre ítélt Brinet Péra opovói jómódu földművest szénalopás miatt, anélkül, hogy írásbeli ítéletet adott volna ki, avagy Brinetet kihallgatta volna. Brinet tanukkal igazolta, hogy saját földjéről, a saját szénáját hordatta el.

Milakov azonban minden további eljárás mellőzésével megparancsolta a községi rendőröknek, hogy hozzák be Brinet egyik lovát a község háza istállójába, hol a kirott 100 dinár fejében

hat hónapig zálogban tartotta. A tárgyaláson a fiatal községi elnök azzal védekezett, hogy nem ismerte a törvény előírásait.

A bíróság Milakov Kosztát hivatalos hatalommal való visszaélés miatt

1500 dinár pénzbüntetéssel sújtotta.

Együttal kötelezte a felmerült perköltiségek viselésére, valamint Brinet Péra kárának megtérítésére is. Az ítélet jogerős.

Kula új kövesulakat kap

Ismét 90 százalékos lesz a pótdadó

Kula község képviselőtestülete közgyűlést tartott, amelyen tárgyalták az ezévi költségvetést. A költségvetést Kovácsévics jegyző ismertette. Elmondta, hogy a községi vezetőség az elmúlt két esztendőben takarékosan gazdálkodott és így

sikerült 787.764 dinár adósságot kifizetni.

Az új költségvetési előirányzat 2.086.884 dinár. Ebből személyi és dologi kiadásra összesen 1.453.100 dinár jut, új beruházásokra pedig 633.784 dinár. Ha új beruházásokat nem eszközölnének, akkor csak 55 százalékos pótdadó lenne szükséges, de

a különböző építkezések miatt az idén is 80 százalékban kellett megállapítani a pótdadót.

A közmunkákra előirányzott 633.784 dinárból 1 kilométeres kövesutat építenek a Maliigosi uton, két artézi kutat furatnak, kiköveztetik az állatvásárteret, két új községi hidmérleget állítanak fel, betonnal bekerítik a piacteret és kiköveztetik a vasútállomáshoz vezető Presztolomaszlednikova utcát. Az államtól megvásárolt régi járásbírósi épületet lebontják és a jövő évben egy iskolát, nagy tornatermet, valamint iskolai orvosi rendelőket építtetnek.

A közgyűlés a költségvetést egyhangulag elfogadta.

A kereskedelmi tárca költségvetése

A kereskedelmi miniszterium költségvetését Tomics Jevrem miniszter terjesztette elő hosszabb beszéd keretében.

A vita első szónoka Avramovic Bránko irigi képviselő, aki a vojvodinai gyümölcsstermelés fontosságára hívja fel a kormány figyelmét. A gyümölcsértékesítés szempontjából szükségesnek tartja megfelelő speciális vasuti kocsik beszerzését. Kifogásolja, hogy a hadseregnek a Prizad szállítson állati takarmányt, amikor ezt a magánosok és a szövetkezetek is megtehetik. A gyáripar fejlődésével meg van elégedve, csak azt kifogásolja, hogy a gyárak vezető állásaiban sok a külföldi.

Tupanjanin Milos sürgeti a ke-

reskedelmi politika kiépítését, hogy ne csak Németországba szállítsanak gabonát, hanem máshova is, ahol devizával fizetnek. Németországból ma Hollandiába szállítják a jugoszláv búzát és a németek aranyat kapnak azért, amiért magas árfolyamu márkákkal fizetnek nekünk. Romániát említi példaként, amely Angliában talált jó piacot, mert ott arannyal fizetnek.

Többek felszólalása után félketőkor véget ért a délelőtti ülés.

A délután öt óraker kezdődő ülésen Tomics Jevrem miniszter válaszolt az egyes felszólalásokra, majd a szkupstina a kereskedelmi tárca költségvetését is megszavazta.

Amerika új jelmondata:

Fizess készpénzzel és vidd az árut!

Amerika május elsején megszünteti a semlegességi törvényt

Washingtonból jelenti a Havas-iroda: Rooseveltnél elnök szerdán nyilatkozatot adott a sajtó részére és kijelentette, hogy a semlegességi törvény nem eredményezte a béke megszilárdulását. Jól értesült amerikai politikai körök azt várják, hogy ezután a nyilatkozat után változtatásokat eszközölnek a semlegességi törvényben.

Emellett az amerikai közvélemény meglepődéssel fogadta Burke szenátor, a kongresszus demokrata többsége főnökének a beszédét is, amellyel Burke helyeselte a kormány politikáját. Ezt a beszédet még az ellenzék is jóváhagyta.

Az a körülmény, hogy a fokozott fegyverkezést a szenátus nagy többséggel szavazta meg, arra mutat, hogy az Egyesült Államok többsége azt kívánja, hogy a kormány tevékenyebb külpolitikát folytasson, amely nem volna azonos az eddigi semlegességi politikával. A semlegességi törvény május elsején jár le. Általában az a vélemény, hogy érvényt szerezzen a »Fizess készpénzzel és vidd az árut« jelmondatnak. Ezt az elvet kiterjesztenék valamennyi áruva, így a hadianyagra is. Eszerint háború esetén minden harcoló fél szabadon rendelhetne árut Amerikából. Akadálytalanul vásárolhatnak fegyvert és lőszert is, csak azzal a feltétellel, hogy az áru elszállítását maga biztosítsa és az áruért készpénzzel fizessen.

Ez a megoldás nem felel meg teljesen azoknak, akik Stimson szenátorral az élükön azt akarják, hogy az Egyesült Államok nyilvan kösse le magát a demokrata államok mellett a parancsuralmi államok ellen, azonban Amerika a gyakorlatban ezzel tulajdonképpen a demokrata államokat segíti.

Apponyi György:

A zsidójavaslat mesterséges ködfejlés

A magyar parlament ülése

Budapestről jelenti: A képviselőház csütörtöki ülésén Korniss Gyula napirend előtt bejelentette, hogy »Keresztény nemzeti függetlenségi párt« címmel 36 képviselő új pártot alakított. Az új párt megalakulása nem a minden áron való ellenzéki-séget jelenti, annál kevésbé, mert nagyon sok mindenben egyetértnek azzal a párttal, amelyből kiváltak.

A vita első szónoka Vozary Aladár volt. Megállapítja, hogy az elszakított Felvidéken a zsidóság nagy része nem volt nemzethű és csak kis számban voltak köztük olyanok, akik kitartottak a magyarság mellett. Az a kívánsága, hogy ezek ne

essenek a javaslat rendelkezés alá. Hűségért hűséggel kell fizetni. Javasolja, hogy a törvényjavaslatot olyan formában enyhítsék, hogy a félvérket mentesítsék a korlátozó rendelkezések alól.

Apponyi György gróf élesen támadta a javaslatot. Nem igaz — mondotta —, hogy a környező országok zsidótörvényeket hoztak volna. Ez csupán Németországban van. A zsidók állítólagos világalomra való törekvése mellett más nagyhatalom törekvései fenyegetik a magyarságot. A javaslat mesterséges ködfejlés. A ködös fajvédelem azok érdeke, akiknek törekvései nem szolgálják a független, nemzeti érzéstől

Albus házi szappan

megóvja fehérneműjét!

Mindenütt kapható!

Ügyeljen az Albus névre!

áthattott magyarság ügyét, amelyben van nemzeti öntudat, gazdasági erő és amely tisztában van azzal, hogy hatalmi pozíciót kell elfoglalnia itt a Dunamedencében. Vigyázni kell — mondotta —, ha a nemzet hat százalékát kizárjuk, nehogy magunk is másodrendű állampolgárokká váljunk. Egy külföldi állammal való

barátságunkért nem szabad az ország alkotmányát veszélyeztetni. A javaslat nem azonos a nürnbergi törvényekkel, de a szellem ugyanaz. Minthogy a javaslat nemcsak az emberiség, de a magyarság szempontjából is veszedelmet jelent, nem szavazza meg.

Budapest legmagasabb embere 2000 dollárért eladta csontvázát a pennsylvániai egyetemnek

Az egykori portás most kiutazik Amerikába, ahol életjáradékot kap

Budapestről jelenti: Nagy feltűnést keltett a főkapitányság utlevélosztályán egy rendkívül magas, szőkésbarna haju férfi, akinek le kellett hajtania a fejét, hogy baj nélkül be tudjon menni az utlevélhivatal szobáiba.

Tengerentuli utlevelet kért a feltűnően magas férfi, akiről kiderült, hogy Brázel Jánosnak hívják, 51 éves szövómunkás és Budapestnek, de

talán Magyarországnak is legmagasabb embere.

Hogy milyen híres, sőt világhíres Brázel János, ez csak az utlevél-elintézés alkalmával tűnt ki. Brázel János ugyanis okmányokkal igazolta, hogy beutazási engedélyt kapott Amerikába, a kontingensen felül, mert ő

orvosi ritkaság, akire életében, halálán túl is igen kíváncsiak a tudományos körök.

Brázel János ugyanis két méter 10 centiméter magas, és három évvel ezelőtt 2000 dollárért eladta csontvázát a College of Science Pennsylvania P. A. származástani intézetének, ahol számontartják mindazokat a különleges növésű és testalkatu embereket, akiknek fizikuma érdekes orvosi kísérletekre adhat alkalmat.

Brázel János évekkal ezelőtt munka nélkül volt és akkor portásnak szerződött az egyik, azóta megszünt Rákóczi-uti mulatóhely, amelyek bejárata előtt nagy feltűnést keltett a hórihorgas, sovány ember, aki

magas kucsmát viselt, hogy ezzel is kihangsúlyozza magas természetét.

Egy amerikai orvostársaság járt Budapesten és mikor meglátták Brázelt, megkérdezték, hogy mennyiért utazna ki Amerikába, ahol jó pénzt kereshetne, ha orvosi kutatásoknak vetné magát alá.

Brázel, aki nős ember volt, nem igen akarta itthagyni környezetét és kijelentette, hogy Budapesten akar maradni. Ekkor felszólították az amerikai orvosok, hogy ajánlja fel halála után csontvázát a pennsylvániai egyetemnek, amely azért is jó árat fizet, ha megengedi, hogy halála után csontvázát kivigyék az intézetbe.

Brázel János eleinte huzódott a különös üzleti ajánlattól. Egyik amerikai orvos meghagyta nála a címét, ha meggondolja a dolgot, értesítse őt.

Később a mulató, amely portásnak szerződött Budapest legmagasabb emberét, bezárt. Brázel állás nélkül maradt. Hosszu ideig nem tudott elhelyezkedni régi szakmájában, rossz viszonyok közé került és ekkor levelet írt a pennsylvániai egyetemnek, hogy

hajlandó felajánlani csontvázát tudományos célokra.

Megérkezett a formula, amelyet alá kellett írnia Brázelnek, azt elküldte az amerikai egyetemnek, amely át is utalta számára a 2000 dollárt. Közül ték egyben vele, hogy amennyiben hajlandó kiutazni Amerikába,

megfelelő életjáradékot biztosítanak ott számára.

Még a télen történt, hogy Brázel felesége elhunyt. Az asszony betegsége az Amerikából kapott pénz jórészt felemészttette és Brázel, aki különben beteg ember, szivbaja van, elhatározta, hogy kiutazik Pennsylvániába. Szándékát közölte az amerikai egyetemmel, amely az elmúlt napokban

beutazási engedélyt és hajójegyet küldött Brázel János számára.

Brázel János ezekkel az iratokkal felszerelve jelent meg a főkapitányság utlevélosztályán, hogy kiváltsa tengerentuli engedélyét, aminek sem mi akadályja sincs, hiszen rendelkezik az amerikai beutazási engedéllyel. Így tehát rövidesen elutazik Budapest »legnagyobb« embere, akinek élete végéig nem lesz már gondja a mindennapi kenyérré.

Tudósok fogják vizsgálni testalkatát, koponyáját, amely halála után tudományos célokat fog majd szolgálni.

A magyar-szlovák határkiigazítás statisztikai adatai

Budapestről jelenti: A magyar-szlovák határ végleges megállapításával, illetve kiigazításával Magyarországhoz került 47.918 katasztrális hold összesen 12.739 lélekkel. Ezek közül az 1910-es népszámlálás szerint 8701 magyar, 3855 szlovák és 183 egyéb nemzetiségű. A Szlovákiának visszaadott rész területe 15.054 katasztrális hold 6191 lélekkel. Ebből 3662 magyar, 2352 szlovák és 177 egyéb nemzetiségű. Valamennyi adat természetesen az 1910 évi népszámláláson alapul.

A decemberi választások visszhangja a noviszádi járásbírószágon

Feltételeken hétnapi elzárásra és 600 dinár pénzbírságra ítélték Ködmön János volt temerini káplán rágalmozóját

A noviszádi járásbírószágon igen érdekes ügyet tárgyalt Angyalkovics Szevján büntető járásbíró. Mint minden választásnak, úgy a múltévi decemberi választásoknak is voltak mellékhatásai, némelyek ártalmatlanok, némelyek károsak. Egy ilyen vadhajtás hovatartozásának megállapítása és lenyeseése jutott tegnap délelőtt feladatul Angyalkovics büntető járásbírónak.

A múlt év december 11-én, tehát a választások napján Temerinbe érkezett dr. Mátics Milán képviselőjelölt, akinek több híve elmondta, hogy a Temerinben tartózkodó dr. Iszákovics Zsivojin, akkori noviszádi járásbíró, jelenleg szremszkamitrovicai rendőrfelügyelő durva bánásmódban részesíti őket.

Dr. Mátics ezért Ködmön János káplán kíséretében elment a jegyzői hivatalban tartózkodó főszolgabíróhoz és panaszt tett. Dr. Iszákovics ez alkalommal állatnak, részegesnek s konspirátornak nevezte Ködmönt, majd kiutasította az irodából.

A tárgyaláson a vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mivel a sértő kifejezéseket nem használta. Hangsúlyozza, hogy nem konspirátornak, hanem inspirátornak (szógalmozónak), a temerini magvasság inspirátorának nevezte Ködmönt. Mástkülönben a sértett igen kihívóan viselkedett.

Dr. Mátics volt nemzetgyűlési képviselőjelölt tanu elmondja vallomásaiban, hogy a vádlott igenis használta a sértő és rágalmozó kifejezéseket. Elmondja, hogy amikor tiltakozott dr. Iszákovicsnál, Ködmön káplán is beleszólt beszédébe és kijelentette, hogy őt is már háromszor le akarták tartóztatni. Ezután az alábbi párbeszéd következett — mondja a tanu.

Dr. Iszákovics: Van nekem épp elég okom rá, hogy magát letartóztassam!

Ködmön káplán: Miért?!

Dr. Iszákovics: Azért, mert ma konspirátor!

— Azért talán, mert dr. Sztoja-

dinovic listája győzelmének érdekében dolgozom?! — kérdezte Ködmön emelt hangon.

Dr. Iszákovics: Nem. Maga azért konspirátor, mert Magyarországon érdeklődik!

Ködmön káplán ez ellen tiltakozott — mondja vallomásaiban dr. Mátics —, mire dr. Iszákovics rákiáltott, hogy hallgasson,

maga részeges, maga állat, konspirátor!...

majd megparancsolta a rendőrvetőnek, hogy Ködmön káplánt dobja ki az irodából.

Angyalkovics bíró: Határozottan tudja, hogy a vádlott nem inspirátor, hanem konspirátort mondott?

Dr. Mátics: Igen! Dr. Iszákovics konspirátornak nevezte Ködmön Jánost!

A második tanu, Bukinac Mladen magánhivatalnok ugyanily értelemben teszi meg vallomását, mire a vádlott védője kijelenti, hogy mindketten a sértett tanu és egyben kéri a bíróságot, hogy az általa megnevezendő tanukat is hallgassák ki és a tárgyalást hallgassák el. Erre a magánvadász képviselője szintén kijelenti, hogy ez esetben ő is még újabb tanukat idéztet be. Angyalkovics bíró kijelenti, hogy a vallomások alapján tiszta képet alkotott és szükségtelennek tartja új tanuk kihallgatása miatt elhalasztani a tárgyalást. A bizonyítási eljárás befejezése és a vádbeszéd elhangzása után a védő kéri a bíróságot, hogy mentse fel védencét a vád és következményei alól, az esetben pedig, ha ez lehetetlen, az enyhítő körülményekre való tekintettel csak feltételes ítéletet mondjon ki rá.

Angyalkovics bíró ítéletében bűnösnek mondotta ki dr. Iszákovics Zsivojint és

hét napi fogházra, valamint hatszáz dinár pénzbírságra ítélte,

de a büntetés kitöltését egy évre felfüggesztette. A vád és védelem képviselői, valamint a sértett és a vádlott három napon belül nyilatkoznak.

Zöld kolbász az éléstárban

Elhullott sertéseket füsteltette munkásaival egy szentai gazdálkozó?

Erdekes ügyben indított vizsgálatot a szentai rendőrség

Tegnap reggel a szentai rendőrségen megjelent két tornyosi rapszamos és egy füstöltkolbászt mutattak be azzal a kijelentéssel, hogy a kolbász elhullott állat húsból származik és a munkaadójuk, Kopasz István tornyosi gazdálkozó azzal eteti őket.

A rendőrség a kolbászt átküldte dr. Deutsch Mihály városi főorvoshoz, aki azt megvizsgálta. Megállapította, hogy a kolbászban erős ammoniakszagú és zöldes színű hússal van. Kérte a rendőrséget, hogy indítsa vizsgálatot, valóban ezzel a hússal táplálta-e a munkásait Kopasz István gazdálkozó.

Vukov Gligorije rendőrkapitány a főorvossal együtt autón azonnal kiment Kopasz tanyájára. Kopasz nem volt otthon, csupán a házvezetője. A

házvezető az orvost és a rendőrkapitányt bevezette az éléstárba ahol az egyik oldalon zöldesszínű kolbászok függtek a másik oldalon pedig egészséges színűek.

Azután a bizottságot felvezette a padlásra, ahol füstölthús és szalonna volt felakasztva, hasonlóan romlott és egészséges hússal egyaránt.

A házvezető kijelentette, hogy a gazdálkozó azt az utasítást adta, hogy

a zöldes színű kolbászokat a munkásoknak adja, az egészséges húsból pedig neki, a gazdálkodónak tálaljon fel.

A rendőrség most folytatja az eljárást annak a megállapítására, hogy a gazdálkozó elhullott állatok húsból készítette a romlott kolbászt, vagy pedig csak a hússal romlott el készítés közben.

Hitler Ausztria csatlakozásának ünnepségén rendeli el Schuschnigg szabadonbocsájtását

Berlinből jelenti a Havas: Hírek szerint Hitler néhány nap múlva Ausztriába utazik, hogy résztvegyen az Ausztriának Németországhoz való csatlakozása első évfordulója alkalomával rendezett ünnepségen. Hitler ezalkalommal rendeletet ad ki, hogy Schuschnigg volt kancellárt bocsájtásuk szabadon és szüntessék meg elene az eljárást.

A hetini haramiák a törvényszék fogházában újabb büntényeket ismerlek be

Petrovgrádról jelenti: A hetini gyilkos cigányokat, akik fejszékkel lemészárolták Bukor György gazdálkodó feleségét, édesanyját és nagyanyját, erős csendőri fedezettel bilincsbe verve bezárították a petrovgrádi törvényszék fogházába ahol Dugarin Milorád vizsgálóbíró valamennyiük előtt kihirdette a vizsgálati fogságot. Összesen 13 férfit és két nőt szállítottak Petrovgrádra.

két cigány még Basahidon van, ahol részletesen kihallgatják őket az 1934. évi basahidi kettős rablógyilkossággal kapcsolatban.

A cigányok egyébként a gyilkosságok kivül

számos lökötést ismerlek be,

amit az utóbbi évek alatt követtek el hajfeldi, masztori, szvetihuberti és szolturi gazdálkodók terhére. Beismertek egy betörést is, amit Jasatomicson követtek el.

Merénylet áldozata lett a petrovgrádi kalauz?

A nyomozást erélyesen folytatják

Petrovgrádról jelenti: Szubotieski Radivoj petrovgrádi kalauz holttestét Petrovgrádra szállították és nagy részét mellett temették el. A kalauz titokzatos halálesetének kiderítésére irányuló nyomozásba belekapcsolódott a petrovgrádi rendőrség is. Ugyanis egyre valószínűbbnek látszik, hogy nem véletlen szerencsétlenség, hanem

büntény történt.

Minden valószínűség amellel szól, hogy Szubotieskit ismeretlen tettes kilékte a robogó vonatból. Erre következtetni abból a körülményből, hogy szolgálati táskájában nem találták meg az eladott jegy árát. Azonkívül

eltűnt a zsebéből kétszázötven dinár is,

amit otthonról vitt magával Szubotieskin lakó leányához.

CSAK A BALKEZES EMBER TUD EGYENESEN JÁRNI

Hogyha én ezt értem, üssön meg a guta,

Egyenesen járni, mért tud csak a suta,

A természet talán azt vette fejébe,

Hogy ad két jobb lábat, két bal kéz helyébe?

SANYARU VENDEL

HÍREK

FELHŐS IDŐ

Jugoszláviában tegnap a nyugati és középső részeken felhős idő uralkodott. Keleten és délen derült volt az idő. A hőmérséklet az egész országban csökkent. A legalacsonyabb hőmérséklet Pilyevlyén volt (-3), a legmagasabb Szokolyén (12 fok).

Várható időjárás: Tulnyomó rész felhős idő. Keleten emelkedik a hőmérséklet, nyugaton csökken.

—o—

Látogatások a bánául. Dr. Radivojevic Jován dunai bán tegnap többek között dr. Mocs Alekszandart, a Szerb Matica elnökét, dr. Milutinovic Nikolt, a Szerb Matica főtitkárát és K. tyanszki Szevján volt becei képviselőt fogadta. Azonkívül megjelentek a bánául a szerémségi és a baranyaifőszolgabírók is.

Nyugdíjazás. Dr. Radivojevic Jován dunai bán nyugdíjazta Romanosz Jován báni tanácsost, a dunabánsági kötelező jégkárbiztosító intézet igazgatóját.

Ma indul meg a Tiszán a személyszállító hajóközlekedés. Szentáról jelenti: A hajóállomás főnökségének közlése szerint a tiszai személyhajóközlekedés ma március 10-én kezdődik. A személyhajó Beogradból minden hétfőn, szerdán és pénteken délután fél 2, Szentáról pedig minden kedden, csütörtökön és szombaton délután fél 3 órakor indul.

Elloptak egy koesi búzát a jó szolgák. Martinec Petár és Kálmán András szoborbráni szolgaleányok Manojlovics Milos szoborbráni gazdálkodó tanyáján szolgáltak. Manojlovics búzatermésének nagy részét tanyai házában padlásán halmozta fel. A búzára szemet vetettek Martinec és március 8-ra virradó éjjel alaposan megdézsmálták. Vasárnap este, amikor a gazdálkodó és családja már mélyen aludtak, a két szolga felment a padlásra, tízennegy zsákot megtöltöttek búzával, a zsákokat azután csendben koesira rakták és falubeli házukhoz szállították el. Manojlovicsnak természetesen feltűnt a hiány, jelentést tett a csendőrségen, amely lefolytatta a nyomozást. Martinec és Manojlovics padlásán meg is találták az eltűnt búzát, mire a tetteseket letartóztatták. A további szolgák kihallgatása szerdán befejeződött és tegnap átadták őket Papriesics Milán noviszádi vizsgálóbírónak.

Pályázat a Merkur noviszádi orvosi állásának betöltésére. A Merkur betegsegélyező pénztár pályázatot hirdetett egy noviszádi orvosi állás betöltésére. Az orvos javadalmazása a Merkurnál érvényben lévő kollektív szerződés szerint történik. Az elhelyezkedés feltételeiről a Merkur noviszádi irodája (Cara Lazara 5-I), vagy a zagrebi központja (Perkovec 1) ad bővebb felvilágosítást. A kérvényeket a szükséges okmányokkal legkésőbb március 22-én déli 12 órakor kell beküldeni a zagrebi központhoz.

Szabó magyar sakkmeister sikere a kemériai sakkversenyen. A letter-sági Keméria fűrdőhelyen nagy nemzetközi sakkversenyt rendeztek, amelynek ötödik fordulóját most fejezték be. Az ötödik forduló után Szabó, a fiatal magyar sakkmeister második helyre került ami szép siker, tekintve, hogy utána olyan nevek jönnek, mint Flohr és Bogolyubov. A verseny állása: Stelberg (svéd) 4 és fél pont, Szabó 4 pont, Flohr (cseh-szlovák) 3 és fél, Beck (finn) 3 és fél, Mikenasz (litván) 3 és fél, Bogolyubov 1 és fél stb.

— A zágreni Jugoszláv Akadémia vezetői az igazságügyminiszternél Beogradból jelentik: Dr. Ruzsics Viktor igazságügyminiszter tegnap fogadta a zágreni Jugoszláv Akadémia elnökét, dr. Bazalát, aki dr. Francen egyetemi tanár és akadémiai tag kíséretében jelent meg a miniszternél. A miniszter megígérte, hogy az Akadémiát mindenben támogatja.

— Szentváros pályázatot irt ki kórházi alvrososi és városi főkeretési állásra. Szentárol jelentik: A városi előjáróság pályázatot irt ki az egyik kórházi alvrososi állásra, valamint a Gallé Viktor halála következtében megüresedett városi főkeretési állásra. A pályázatokat, a pályázatnak a hivatalos lapban történt megjelenésétől számított 30 napon belül kell beadni a város előjáróságához.

— Székrekedésnél és emésztési zavaroknál igyunk reggel éhgyomor-ra egy pohár természetes »Ferenc József« keserűvizet Registr. od. Minisztersztva szoc. pol. i Nar. Zdr. S. br. 85 od. 154. 25 V.

— Felmentették a nemlétező gabonával kereskedő bácskijaraki szódagyárost. A noviszádi törvényszéken tegnap délelőtt hirdették ítéletet Damjánovics Dusán büntetőbíró egyetemes Gótfried Anton bácskijaraki szódagyáros ügyében. Gótfried a vádirat szerint 200 mázsa tengerit adott el Sijacski nadalji gabonakereskedőnek, Gótfriednak azonban sem az előtt, sem azután nem volt ennyi tengerije és nem is szállította le Sijacskinak. A január hó 6-án tartott tárgyaláson Gótfried ártatlanságát hangoztatta és bizonyította is, ezért a tegnapi ítélet-hirdetésen Damjánovics bíró felmentette a vád és következményei alól.

— ADAI HIREK Az adai földműves munkások közgyűlést tartottak, amelyen új tisztikart választottak. Elnök lett Halász József, alelnök Varga József, titkárok Spang József és Varga József, pénztáros Kelemen András és Máté, ellenőrök Zaj János, Adamkó Kálmán és Fodor Sándor, választmányi tagok Sterbik Péter, Szabó Sándor, Pergel Florián és Adamkó Mihály. Elhatározták, hogy a paritásos bizottság által megszabott munkadíjon alul földmunkit nem vállalnak. — Az adai Cionista Egyesület vasárnap este fényesen sikerült Purim-estét rendezett, amelyen sok vidéki vendég is részt vett. Több beszéd elhangzása után névös program következett. Farkas Irén, Hendlér Edit, Blayer Giza, Brandeis Klári Ella és Ilona, Friedman Dóri és Anna, Kohn Katica, Brandesz Rózs, Sárka és Irénke, Friedman Duci, Deutsch Simon, Szalai Sándor, Véber Pál, Farkas Mendel, Blayer Dávid és Léderer Sanyi sok tapsot kaptak. Konferált Székely László. A rendezés Brandesz Rózsika érdeme. — Az adai Szövetkezeti malom közgyűlésén elnökké egyhangulag Piszarev Mladent választották, alelnök Jovics Milán, titkár Mes György, választmányi tagok: Szollár Lajos, Ginder Albert és Birkás János, felügyelő bizottsági tagok: Janicslevics Alekszandar, Mrgyanov Slávko és Petrovics Vukasín. Az egyesület ötévi működés után százezer dinárral rendelkezik. — Véber György adai lakos ittas állapotban bevverte özv. Baacsiné Kaszás Verona házának ablakait. A rendőrség megindította ellene az eljárást.

— Ma ülészik Petrovgrad parlamentje Petrovgradról jelentik. Petrovgrad város képviselőtestülete pénteken délután fél négy órai kezdettel ülést tart a Vöröskereszt Otthon nagyszobájában. A képviselőtestületi ülés napirendjén 90 pont szerepel.

Miért gyógyít a zene?

A zenének az idegállapotra való hatását régóta tanulmányozza az orvosi tudomány. Egy kiváló amerikai orvos, dr. Pedolsky, most ismertette szakkörök előtt e téren folytatott kutatásai eredményét, amelyet abban foglal össze, hogy nemcsak az ideges lefáradások, de minden az aggyal és idegrendszerrel összefüggő betegség enyhítésénél alkalmazható a zene. A muzsika gyógyító hatását azzal magyarázza, hogy bizonyos hanghullámok vegyi változásokat idéznek elő a szervezetben, főleg a mirigyekben, izmokban és idegekben. A gyorsütemű vidám zene elősegíti az anyagcserét, fejleszti az izmok energiáját, gyorsítja a szív-működést és élénkebbé teszi a vérkeringést az agyban. Ha a beteg ilyen muzsika hatása alatt áll, emelkedik a vérnyomása.

A lassu ütemű szentimentális muzsika viszont az ellenkező hatást váltja ki: enyhíti a fájdalmakat, zsongítja az idegeket, anesztetikus hatást gyakorol. Podolsky megfigyelései szerint Gilbert és Sullivan pattogó ütemei, a Carmen torreadordala találják el legjobban azt a gyorsütemű zenét, amely oly frissítő, élénkítő hatást vált ki. A lassu ütemű zenére pedig Mozart és Chopin szerzeményeit tartja a legalkalmasabbnak. Schubert »Ave Maria«-ja és Beethoven »Egmont«-nyitánya mindig megnyugtatóan hatottak a felzaklatott idegekre. Podolsky szerint a zenének az ideggyógyászatban való alkalmazása még nagy fejlődés előtt áll. Elkövetkezik az idő, amikor az orvosok idegcsillapító szerek helyett — gramofonlemezeket fognak előírni.

— Verekedésért és utonállásért 3—3 havi fogház. A szombori törvényszéken szerdán tárgyalta Kocics Milán büntetőtanácsa Abadzsin Milán 23 éves szombori és Vidics Todor 32 éves pacsiri földművesek ügyét. A vádirat szerint Abadzsinék 1937 október 22-én éjjel az egyik szombori utcában megtámadták Vlaskalics Milován szombori gazdálkodót, megverték és elvették tőle pénzét, összesen nyolc dinárt. A tárgyaláson Abadzsin azzal védekezett, hogy ő és társa erősen ivott, este pedig kártyáztak a sértettel. Később valamért nézeteltérésük volt és Vlaskalics nem akarta megadni neki az elvesztett két dinárt. Ezért, amikor kimentek a vendéglőből, elvette tőle a két dinárt. Vidics azt állítja, hogy ő is sokat ivott, az utcán az elsőrendű vádlott megtámadta Vlaskalicsot, akinek ő segítségére sietett és ezért a sértett neki adta a még nála levő 5 vagy 6 dinárt. Vlaskalics kijelentette, annyira ittas volt október 22-én éjjel, hogy nem tud visszaemlékezni semmire. A bíróság mindkét vádlottat bűnösnek mondotta ki és 3—3 havi fogházra ítélte, de az ítéletet kitöltöttnek vette, mivel a vádlottak már több, mint három hónapot töltöttek vizsgálati fogságban.

— A csantavíri Munkásegylet közgyűlése. Csantavírről jelentik: A Munkás Otthon most tartotta meg rendes évi közgyűlését, amelyen a következő új vezetőséget választották. Elnök Barsi Mihály, alelnök Virág Balázs, titkár Gulyás György, jegyző Rapcsány Péter, pénztáros So moskövy János, ellenőrök Koscepregi Lajos és Kelemen Ferenc. Pótagok Balassa Kálmán, Balogh Menyhért, Cvitkó József, pénztáros-bizottsági tagok Barsi Mihály, Gulyás György, Kiscsepregi Lajos és Farkas György.

— A noviszádi egyetemi hallgatók egyesületének közgyűlése. A noviszádi egyetemi hallgatók egyesülete ez-uton hívja meg tagjait a vasárnap, március 12-én délelőtt fél 11 órakor megtartandó 4. rendes évi közgyűlésére. A közgyűlést az Emlékothomban tartják, tárgysorozatán az új vezetőség és időszerű kérdések megvitatása szerepel. Az egyesület értesíti tagjait, hogy külön meghívót nem bocsát ki, e hír meghívónak is szolgál.

— Halálozás. Hamar Lajos volt moravica községi alelnök s a Hiteleszövetkezet igazgatója szerdán hirtelen meghalt 64 éves korában.

— Füzőjét, keztyűjét, harisnyáját csakis Fischer J. és Fia cégnél Noviszádon szereze be. Ugyanott kötött ruhák, pulloverek olcsón kiárusítanak.

— Vrbászi hírek. A szokásos évi lövővizsgálatot szombaton, március 11-én reggel 6 órakor tartják meg a Dietz iskolánál és arra minden egyévesnél idősebb ló elővezetendő. Aki lovat nem vezet elő, Kullára köteles vizsgálatra átmenni.

— A Keresztes egyet vasárnap március 12-én délután két órakor gyűlést tart, melyre a vezetőség meghívja a régi és új tagokat, valamint a dalárda tagjait. — A noviszádi Katolikus Kör műkedvelői április 15-én az »Elcsérelt ember« színdarabban vendégszerepelnek a Kaszinó színpadán. — Klepp Jakab sztárvrbászi asztalos kocsin szobabutort szállítású Noviszádra. Temerinben pihenőt tartottak és az egyik vendéglőbe tértek be. A felügyelet nélkül uccán hagyott lovak egy elhaladó autótól megijedtek, elrántották a kocsi, nekiszaladtak egy fának, úgyhogy az egész butor roncsa tört. — A római katolikus hitközség telekcsere-t hajtott végre a csatornatársasággal és a Breitwieser-féle zsilipi rózsakerettel szemben 1200 négy-szögöl nagyságu új temetőt nyit meg, hová a magyarsori és cukorgyári halottakat temetik. — Sztamboli Dusán személyében a főszolgabíró második kéményseprőt nevezett ki a községbe, aki március elsején megkezdte működését. — A községtanács ülésén Farkas Sándort választották meg rendőrré. — A község a budapesti mezőgazdasági kiállításon egy tenyészcsődött és bikát vásárol. — Báni engedélyvel az új emeletes elemi iskolát 800.000 dinár költséggel az óvoda kertben építik fel. A jóváhagyott terv alapján nyilvános árlejtést irtnak ki és az építkezést már a tavasszal megkezdik. — A községtanács 200 dinár segélyt szavazott meg a sztárvrbászi görögkatolikus új templom építésére, 2000 dinárt a Jadranszka Sztrázsának és 1000 dinárt a noviszádi I. Alekszandar király emlékműre. — A paritásos bizottságba Bambach Ádám és Paul Jakab munkásokat, Elszasz János és Schmidt Reinhardt gazdákat választották. — A csendőrlaktanyától a zsilipi ház-csoportig egy méter széles téglajárdát készít a község.

— TOPOLAI HIREK. A csendőrség a szolgabírószágon tömeges feljelentést adott be olyan jármű tulajdonosok ellen, akik kocsijukkal, vagy motorosgépjükkel az uton nem jobboldalon hajtottak és nem szabályszerűen előztek. — Mikuska Mihály gazdaköri elnök indítványára a gazdálkodók elhatározták, hogy a dűllőutakat megfogasolják és rendezik, nehogy a kocsik a rossz ut miatt kénytelenek legyenek a szántóföldre felmenni. — A topolai mézszárosok a hus árát leszállították, ami a fogyasztók körében érthető meglepedést keltett. — A május 18-ra tervezett lókiállításra egyre több kiállító gazda jelentkezik. Nemcsak a topolai járás területéről, hanem Szubotícáról, Szentárol, Petrovoslóról és Sztáribecseről is. A kiállítás alkalmával a szekicsi és a vrbászi lovasklubok felvonulást és mutatványokat rendeznek.

— A noviszádi tartalékos tisztiek egyesületének közgyűlése. A tartalékos tisztiek noviszádi egyesülete március 26-án délelőtt 10 órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlését a báni hivatal nagyszobájában.

— Pacsiron 89% lesz a pótdó. A pacsiri képviselőtestület Racics Márkó községi elnök és Gojkovics Gyénó községi főjegyző elnökletével közgyűlést tartott. Ez alkalommal tárgyalta az 1939—40 évi költségvetést. Nagy vita fejlődött ki, mert az 1939—40 évre a községi pótdó 89% lesz, míg tavaly 72% volt. Az új költségvetést a képviselőtestület elfogadta. Az előjáróság indítványára 55.000 dináros szegényalapot létesítettek.

— Gyanus halál. Kopasz Ilonka 32 éves kikindai háztartásbeli március 5-én súlyos állapotban került a noviszádi kórházba, ahol szerdán meghalt. Holttestét felbontták, hogy a halál okát megállapítsák, de ez nem sikerült. Gyomorrészeit elküldik a beogradi állami vegyvizsgáló intézetnek, hogy pontosan megállapítsák, mérgezés okozta-e a halált.

— Egy pohár bor és három nadrág szomorú története. Sztáribecseről jelentik: Pávlicsev Alekszandar sztáribecsei asztalos segéd, a csendőrség jó ismerőse, szerdán este beállított Steinbach Mihály vendéglős írójába és pohár bort kért. Ivott néhány kortyot, majd kiment az udvarba. Tíz percig lehetett kinn és amikor visszatért igen kövérnek tetszett. Pávlicsev hamarosan megitta a borát és eltávozott. Steinbachnak nem sokkal később a lóga akadt a szobájában, ahol megöb-benve tapasztalta, hogy a nap folyamán hazaszállított három új ruhátalnak nadrágai eltűntek. Azonnal vendégének hírtelen elhizása jutott eszébe és rendőr kíséretében keresésére indult. Pávlicsev ebben az időben Schrötter Ilona vendéglőjében három vadonatúj nadrágot kínált megvételre. Vevő nem akadt, ellenben belépett a károsult és a rendőr és azonnal lefűlleték a tolvajt. Pávlicsev kihallgatása alkalmával elmondta, hogy tisztában volt a házi viszonyokkal és az udvarra nyíló ajtó helyett a folyosóról azonnal Steinbach hálószobájába nyitott be. A nadrágokat kabátja alatt a dereka köré csavarta, ezért tűnt fel kövérsége a vendéglősnek. A porul-járt tolvajt tegnap beszállították a noviszádi törvényszék fogházába, ahol a napokban kezdődik meg vizsgálóbírói kihallgatása.

KÜLFÖLDI TŐZSDEFÁRLATOK
A Jinar árfolyama. Budapest 6—7.50, Prága 64.80—65.20, Berlin 5.63—5.67 London 209.—

Zürich. Beograd 10, Páris 11.66 egy-negyed, London 20.63 háromnegyed, Newyork 439.87, Brüsszel 74.—, Milánó 23.14, Amsterdam 233.65, Berlin 176.50, Prága 15.04, Varsó 83.—, Bukarest 3.37.

Hangverseny a noviszádi Daloskörben

A noviszádi Polgári Magyar Daloskör március 18-án, szombaton este ragyszabású hangversenyt rendez. A hangversenyen a Daloskör énekkara több számmal lép fel, ezenkívül magánénekek is lesznek. Szedlacek Lajos hegedűművész szintén szerepel a műsoron, rajta kívül a fiatal tehetséges Kunszt Irénke is fellép. A műsor keretében Cziráky-Fette Imre, a kimagasló vajvodinai író felolvassa egy novelláját ezenfelül Mész László több költeményét is szavalja.

A március 18-i hangverseny részletes ismertetésére még vissza térünk

KÖNYV

Dr. Darányi Gyula:

Hogyan óvjuk meg egészségünket?

Évek hosszú során át folytatott előteljes propagandával sikerült immár köztudattá tenni, hogy az egészségvédelme és megóvása könnyebb, olcsóbb és hatásosabb mint az elvesztett egészség visszaszerzése, azaz a betegség gyógyítása. Az így teremtetett légkörben szinte hihetetlenül hangzik, hogy az egészségtan tanítása a középiskolákban, még ma sem kötelező tantárgy, hanem csak egy félévi olyan studium, amelyet a középiskolai tanuló heti egy órában egy féléven át hallgat, de senki sem kéri tőle számon, hogy mennyire érdeklődött iránta, megjegyezte-e magának valamit is belőle? Ezt a hiányt igyekszik pótolni dr. Darányi Gyula, a budapesti Tudományegyetem közegészségtani intézetének igazgatója, amikor most megjelent kis könyvecskéjében megmutatja, hogyan kell egészségtant tanítani.

Alig hat ivre terjedő könyvecskéjében benne van mindaz, amit egy egészségtani könyv magában szokott foglalni: a tisztálkodás, test- és fogápolás ruházat, lakás, táplálkozás fűszerek és élvezeti szerek, fertőző betegségek elleni védekezés, első segítség stb. tudnivalóit. Rövidsége és tömörsége ellenére nem száraz és nem nehéz Valóságos írói művészettel kezeli témáját, hangja meggyőző. Nem dogmatikus parancsokat osztogat és nem elvont elméleti igazságokat szögez le, hanem a szellemes társalgó könnyed nyelven lop be a lelkekbe olyan meggyőződést és gondolkozást, amelyhez önkénytelenül csatlakozunk.

Ezzel a módszerrel aztán tökéletesen el is érte a célját, mert az egészségvédelmi rendszabályokban már nem reánkényszerített szabályokat, kellemetlen korlátozásokat látunk, hanem önként választjuk az általa jelölt utat, amelyet egészségünk testi épségünk megóvására kijelöl.

Darányi a 18 éven felüli ifjuság számára írta s a magyar ifjuságnak ajánlja könyvét. Mérheterlen hasznos forgathatja a serdült kortól kezdve mindenki és fiatalágukat az olvasók annyival fogják meghosszabbítani, amennyi figyelemmel s amilyen sokszor lapozzák ezt a kis könyvecskét s követik a benne adott tanácsokat.

LETÉRT PÁLYAJARÓL A HOLD S EZÉRT LASSABAN FOROG A FÖLD

Bár ehiszem, hogy a Hold oly ledér, Hogy a jó utrói bűjtben is letér: De hogy a Föld most lassabban forog, Nem azért van, mert a Hold tántorog. A korbely Holdnak ehhez nincs köze. Mindegy, hogy lunapol, avagy bűjtöl-e. A lassu forgást más okozza ott: Öreg a Föld már, tengelye kopott, S minden kereke rozsdás, nyikorog... Ezért van az, hogy lassabban forog.

FANYAR TÓBIÁS

SZINHÁZ-FILM

Uránia mozi Noviszád:

A megrendelt szerelmes

Főszereplők Theo Lingen, Helli Finkenzeller és Ralf Arifur Robertis

A noviszádi Uránia új filmjét, A megrendelt szerelme joggal lehet az idény legjobb vígjátékának nevezni. A film szereplői valamennyien jó hírű művészek, nagyszerű a film meseszövege, zenéje és a táncbetétek. A ma vígjátéka, úgy indul, mintha erkölcsbotrányba fulna, de mégsem történik benne semmi szeméremesítő.

Mary, a gyárvállalkozó lánya arra ébred egy reggel, hogy apja az ő tudta és beleegyezése nélkül eljegyezte őt az angol lorddal (Theo Lingen.) Mindenre elszántan jelenetet rendez az apa irodájában, de az tántoríthatatlanul kitart amellett, hogy Marynak férjhez kell menni, mivel a becsületes lánynak nem szerelmesnek kell lenni, hanem férjhez kell menni. Mary kétségbeesve tanácsért fut barátjához, aki viszont szerelmes a lordba. A barátó, mint

minden szívbéli barátó, azt tanácsolja a szomorú menyasszonynak, hogy béreljen fel egy csinos férfit, aki némi anyagi ellenszolgáltatás fejében megszökteti, nyilvános helyeken csókolózik vele, szóval lehetetlenné teszi Marynek a lorddal kötendő házasságát. A megrendelt szerelmes ismertető jelként kezében hordott szekfűt mond a telefonba, ott találkoznak majd Mary apjának gyára előtt.

Mary megérkezik a gyár elé. Ugyanebben a pillanatban dobja ki apja a leleményes feltalálót, Ralf Arthur Robertist, akinek a kezében szintén szekfű van. A lány mellé hajt kocsijával és megkérdezi, hogy ő e ő? A fiu kijelenti, hogy igen ő valóban ő. Az autó elsuban velük, hogy hova és hogy nuk történnek tovább, érdemesebb megvárni az Urániában.

Katolikus Magyar Ház épül Temerinben

A temerini Községi Magyar Katolikus Polgári Kör közgyűlést tartott

Temerin legrégibb katolikus magyar kultúregyesülete 56. évi közgyűlését tartotta nagy érdeklődés mellett. A közgyűlést Kopping Gáspár plébános, a kör elnöke nyitotta meg, beszédében megemlekezett XI. Pius pápa haláláról, majd XII. Pius megválasztásáról Göbel Ottó, a Kör igazgatója jelentésében előadja, hogy az elmúlt esztendő a temerini egyesületek jubileumi esztendeje volt. A TSK 25 éves az Ipartestület 50 éves, a Gazdakör pedig 40 éves jubileumát rendezte. A Katolikus Kör vezetőségének javarésze majd mindhárom egyesület tagja és így a jubiláló egyesületek felkérésére résztvettek a tavasztól nyár végéig tartó jubileumi munkálatokban, hogy miről múltóbban sikerüljön az egyletek ünnepélye.

A Kör megrendezte az elmúlt évben is a hagyományos Illés-napot amely alkalommal először szerepeltek vidéki gyöngyös bokrétságok Temerin egyik legnagyobb ünnepélyén. Az Illés-napi ünnepélyre az elmúlt évben a bogojevói gyöngyösbokrétságok kaptak meghívást.

A könyvtár részére az elmúlt évben is megvásárolták a magyar könyv piac legjelesebb termékeit, úgy hogy a Kör könyvtára gazdagod el van látva értékes és jó könyvekkel. A beográdi magyar tanítóképzőn öt temerini fiu, a szubotical gimnázium magyar tagozatán pedig 16 temerini fiu tanult a Kör támogatásával. A Gazdakörrel karöltve megrendezték az A Munka újság által széles körben terjesztett himzőtanfolyamot. A kör taglétszáma 407 Tartottak 18 gyűlést. Az őszi nemzetközi viszonyok hatása alatt a szokásos kultúrestéket nem rendezték meg. Alkalom kínálkozott, hogy igen megfelelő helyet a

Katolikus Magyar Ház céljaira meggyűjenek.

A telket a rajta levő épülettel együtt 45 000 dinárért megvették. A Kör vezetősége valamint néhány lelkes tag kívánja az otthon létesítését, akik azon a véleményen vannak, hogy a programot, amit a katolikus magyar kultur egyesület hirdet, nem kocsmból, hanem az erre a célra létesítendő ka-

tolikus magyar kulturothomból kell megvalósítani. Kívánják az otthon előbbi létrejöttét s ezért a házvásárlás vételárához hozzájárulást ajánlottak fel és pedig: Dr. Fehér Mihály 10 000, Kopping Gáspár 3000, Göbel Ottó, Witz János, Tóth Szilveszter, Alekszander József, özv. Parlagi Mórné, Miavecz Márton, Bódi Géza, Vigi János, Jamrik Lajos, Kovács Sándor, Bujdosó Pál, Bakos József, Pogács Imre 1000-1000 dinárt, Uri János, Sörös András, Horváth Károly, Ökrész László 500-500 dinárt; Varga József 400, Matuska Mátyás, Varga Imre 300-300 dinárt, Graf István, Uracs Vince, Kohanecz Pál 250-250 dinárt, Kohanecz István, Frei Anton Schwager József Remlinger Márton Kopekercz Pál, Fekete Pál, Hallai János, Tóth Tamás, Mészáros Antal szabó, Lahos Pál, Illés János, Németh Ferenc, Giricz Mihály, Uracs Jánosné, König József, Zseli Mihály 200-200 dinárt Kohanecz Pál, Lepár János 150-150; Hallai Mihály, Lengyel József Léh Fülöp, Hallai Ferenc 100-100 dinárt ajánlottak fel, majd kéri a közgyűlést, hogy a ház vételéhez járuljon hozzá, a telek illetve ház tulajdonjogi átírásának végrehajtását bízzák az új vezetőség legjobb belátására s hatalmazzák fel az új vezetőséget, hogy az ügyben teljesen szabadon rendelkezzen. A közgyűlés az igazgatói jelentést tudomásul veszi, a kért hozzájárulást és fehatalmazást megadja

Alekszander József a körnek 36 év óta állandó pénztárosa teszi meg részletes jelentését s jelenti, hogy a körnek különféle gyűjtött alapjaival 50 000 dinár pénze van. Remlinger Márton a felügyelő bizottság részéről teszi meg jelentését.

Bercsényi József könyvtáros jelenti, hogy a körnek 253 olvasó tagja van, illetve ennyi család használja a könyvtárt. A kör könyvvállománya 3304 darab a múlt év folyamán a könyvtárból kivittek 5004 könyvet. Uri János a könyvtárvizsgáló bizottság jelentését terjeszti elő, majd a közgyűlés a felmentvényt megadja és Alekszander József elnökléte mellett

a következő vezetőséget választják: elnök Kopping Gáspár, igazgató Wirtz János, titkárok Varga Endre és Bercsényi József, jegyző Horváth Károly, könyvtáros Varga Mihály; a választmány tagjai: Graf István, Jamrik Lajos, Kopekercz Pál, Matuska Mátyás, Miavecz Márton, Skrabán Endre, Simonyi István, Schwáger József, Sörös András, Uracs Vince, Varga József, Morvai Imre a felügyelő bizottság tagjai: Léh Fülöp, Remlinger Márton, Tóth Szilveszter, könyvtár-vizsgálók: Göbel Ottó, Uri János és Varga Imre, háznagy Bódy Géza, Illés napi védnök Hering Mihály; a muzeum-bizottság tagjai: Göbel Ottó, Lajkó János és Lőrincz János, a diáksegélyző-bizottság tagjai: Varga Endre, Berki József és Bercsényi József.

Az új vezetőség nevében Wirtz János igazgató mond köszönetet a közgyűlésnek Hittvallást tesz, hogy ugyanabban a katolikus magyar szellemen kívánja vezetni az irányításra bízott egyesületet, mint elődje Kiss Mihály, dr. Fehér Mihály és Göbel Ottó volt igazgatók, akikkel együtt fektették le a Magyar Katolikus Kör irányát. Wirtz János igazgató előterjeszti a kör költségvetését, amit a közgyűlés elfogad. A tárgyszorozat utolsó pontja a házépítésre felveendő kölcsön összegének jóváhagyása s az erre vonatkozó betáblázás iránti felhatalmazás hosszabb vitára ad alkalmat, végül a közgyűlés megadja a felhatalmazást a vezetőségnek.

A szuboticali újságirdegyesület rendez Balázs G. Árpád festőművész kiállítását

Balázs G. Árpád, a kiváló festőművész, hosszú évek után ismét Szuboticalán rendez kiállítást. A kitűnő festőművésznek közel tíz esztendő, hogy nem volt reprezentatív, önálló kiállítása Szuboticalán, ahova ez idő alatt csak kiállításainak és sikereinek híre érkezett el. A szuboticali közönség tehát méltán várja érdeklődéssel Balázs G. Árpád képtárlatát, hogy meggyőződjék a fejlődésről, amely a tehetséges festő művészi pályafutását jellemzi.

A képtárlat rendezését a szuboticali újságírók és művészek klubja vállalta. A kiállítás a városkóza előcsarnokában lesz és március 12-én délelőtt tizenegy órakor nyílik meg ünnepélyes keretek között Balázs G. Árpád több komoly, nagy vásznat hoz, főleg Beograd életéből merített tárgyuakat ezenkívül legújabb grafikai munkáit állítja ki, amelyek a falu életének különböző mozzanatait örökítik meg.

Megindult a jegyelővétel a Frakkos betyárok vasárnapi noviszádi előadására. A noviszádi külső Katolikus Kör vasárnapi előadása iránt városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg, úgyhogy egészen biztosra vehető, hogy a Frakkos betyárok vasárnapi előadásán zsufolásig megtelik a Daloskör nagyterme. A jegyelővétel már megindult. Jegyek elővételben Ábrahám János könyvkereskedésében és Dániel András hentesüzletében kaphatók. Vasárnap délelőtt már a Daloskörben is lehet jegyet váltani.

Szórakoztató délután Szomborban. A szombori Magyar Közművelődési Egyesület vasárnap március 12-én 5 órai kezdettel a Magyar Olvasóköri helyiségében szórakoztató délutánt rendez. A délutánon közreműködnek: dr. Wirtz Mihályné, dr. Haukné Tibor Magdi, dr. Liebhart Évi, Fiby Manci, Németh Lonka, Schlitter Janka, dr. Müller János és Stebler Ernő.

SPORT

SERLEGTORNÁT RENDEZNEK A NOVISZÁDI OLDBOY- CSAPATOK

Jurik noviszádi fodrász, a Makabbi volt ismert játékosa, ezüst-serleget adományozott, amelyet az oldboy-csapatok körmérkőzésének győztese nyer el. A tornát egyfordulós pontrendszer szerint bonyolítják le s a mérkőzéseket vasárnap délutánonként, a bajnoki műsor előtt, bonyolítanak le. Eddig már a Vojvodina, NAK, Makabbi és Trgovacski nevezte be oldboy-csapatát, de kilátás van még több nevezésre. A rendezőbizottság ma este 8 órakor a Lira-vendéglőben ((Barthou és Laze Koszticsa-uccák sarkán) ülést tart s kéri az összes egyesületeket, amelyek a serlegtornán indulni akarnak, hogy küldjék el képviselőjüket a megbeszélésre.

VASÁRNAPI BIRÓKÜLDÉS

Szuboticei alszövetség: Szomborban Sport—Szentai AK Sztankovics, Novivrbáson Dulcis—Apatin SK Rudics Kulán JSK—Bezđani SE Lozanov, Odzacin OSC—Crvenkai SC Terzin, Szentán Jugoszlóven — Gragyanszki Radovanovics, Szubotican Bunyevác—ZsAK László és Sport—SzAND Priboj.

Magyar nemzeti bajnokság: Ferencváros—Nemzeti Ipolyi, Elektromos—Hungaria Majorszky, Taxisok—Budafok Bán Zoltán, Zugló—Ujpest Tihoméry Kispes—Szolnoki MÁV Ujvári Szeged—Bocskai Doronkay, Phöbus—Salgótarjáni SE Auspitz.

A ROMÁN BAJNOKSÁG ÁLLÁSA

1. Vénusz	13	9	4	0	30:9	22
2. Ripensia	13	6	3	4	32:25	15
3. Carpati	13	5	5	3	18:16	15
4. Victoria	13	7	0	6	26:19	14
5. Juvenúsz	13	6	1	6	26:22	13
6. Aradi MTE	13	5	3	5	25:27	13
7. Studentesc	13	5	2	6	20:23	12
8. Rapid	13	4	4	5	19:17	12
9. Kinizsi	13	4	4	5	30:31	12
10. Gloria	13	3	4	6	15:29	10
11. Tricolor	13	4	1	8	12:27	9
12. UDR	13	2	5	6	12:20	9

NÉMETORSZÁG CSAPATA OLASZORSZÁG ELLEN

Március 26-án Firenzében olasz-német futballmérkőzés lesz. A nagy érdeklődéssel várt mérkőzésre a németek már össze is állították válogatottjukat amely a következő:

Platzer — Janes, Schmausz — Kupfer, Goldbrunner, Kitzinger — Lehner Hahnemann, Gauchel, Schön és Pesser.

Ez az együttes sok helyen eltér attól amely mult vasárnap Berlinben Jugoszlávia ellen játszott.

ASZTALI TENISZ

A NAK vezetősége annak közlésére kéri fel lapunkat, hogy a ROK rendezésében most folyó noviszádi bajnokságon nem indítja a csapatát, ahogy az egyéni versenyekben sem indult kékfehér játékos. Nem indult Frank sem, aki ugyan a Katolikus Olvasókör tagja, de átigazolás alatt áll a NAK-hoz.

Rövid sport hírek

A kulai JSK vezetősége elhatározta, hogy a futballmérkőzéseket a nők 50 százalékos kedvezménytel tekinthetik meg. Ez a kedvezmény már most vasárnap, a BSE elleni bajnoki mérkőzésen érvénybe lép.

A beográdi ligamérkőzéseket vasárnap egy pályán, a BSK sporttelepén rendezik.

Az ingyijai ZsSK vasárnap a BSK kombinált csapatát látja vendégül barátságos mérkőzésre.

Uruguay és Argentína futballcsapata biztosan résztveszt az 1940-i helsinki olimpián.

Ada: Radnieski (Noviszád)—Radnieski (Ada) 4:3 (3:1), barátságos, játékevezető Kopasz.

Az angol kupa középdöntőjének sorolása: Wolwerhampton Wanderers—Grimsby Town, Portsmouth—Huddersfield Town vagy Blackburn Rovers.

A FIFA felfüggesztette a bolgár szövetséget, mégpedig a jugoszláv szövetség panaszára. A bolgárok ugyanis egy régebbi szófiai mérkőzésből kifolyólag 29.000 dinárral tartoznak a JNSZ-nek és nem akarnak fizetni. A FIFA súlyosbíto körülménynek vette, hogy a bolgárok a FIFA-tagdíjat sem fizetik rendesen.

Az angol liga szerdai eredményei: Blackpool—Preston North End 2:1, Chelsea—Derby County 1:0, Everton—Leicester City 4:0, Portsmouth—Leeds United 2:0, Wolwerhampton—Middlesbrough 6:1.

Kína már kijelölte Davis-cup csapatát, amelynek tagjai Ko-Sin-Kie, Sui és Ho. Kína első ellenfele Franciaország lesz.

KUGLI HIREK

A noviszádi Gragyanszki összes játékosait kérjük, hogy vasárnap délután félhárom órára jelenjenek meg a Bauer-pályán, ahol két csapattal indulunk a Heraklesz-serlegtornán. — A vezetőség.

Műsoros gyermekelőadás Sztáribecsen. A sztáribecsei Katolikus Iparos Legényegylet Fűvessy Lajosné irányításával március 12-én vasárnap délután 3 órai kezdettel jótékonycélu műsoros gyermekelőadást rendez az egyesületi otthon nagytermében. A nagy érdeklődéssel várt előadás műsora a következő: 1. A gyermek, szavaltat előadja Szabó Bimbike; 2. Hóbohóc jelenet szerb ének és táncszámmal, valamint a Kék Duna keringővel. A keringőt Nádudvary Edike és Deák Baby táncolják; 3. Monológ, előadja Kaposy Belluska; 4. Magyar tánc, előadja Nagy Irénke; 5. Lecke-gép, egyfelvonásos szindarab, előad-ják: Kapussy Belluska, Gladics Matildka, Brankovics Öcsi és Bottka Imríske; 6. Francia dal, előadja és táncot lejt Gunits Etuska; 7. Apa és fia előadja Bottka Imre; 8. A baba, egy felvonásos szindarab, előadják Kardos Iduka, Szabó Bimbike, Simonyi Mária, Gladics Matildka, Szökő Erzsike, Tóth Tibike, 9. Két német vers, előadják Brankovics Sándorka és Stadler Béluska; 10. Tiroli jelenet táncal, előadják Vécsey Klárka és Nagy Irénke; 11. A kirakat, jelenet, előadják Balzam Gizike, Balzam Lajoska, Nádudvardi Edike, babák: Sötét Gizike, Deák Baby, Nagy Magdi, Obadics Zorica, Stref Valika, Pecze Györgyike; 12. Japán tánc, előadja Deák Baby; 13. Keringő, táncolja Gunits Etuska; 14. Rumba, előadja Deák Baby; 15. Csoporttánc; 16. Orosz tánc, meglepetéses szám. Az előadás iránt igen nagy érdeklődés nyivánul meg

LASSABBAN FOROG A FÖLD

A vén föld mióta napvilágot látott, Sose élvezett egy falat szabadságot. A sok-sok forgásban kifáradt a teste És nem feketett le, ha eljött az este Meg kéne neki is még mielőtt kidőlt Szavazni tán a nyolc órás munkaidőt SANYARU VENDEL

Erdély megszállásának híre minden arc elkomorodott.

Ott pedig, ahol a bujdosó fejedelem vigasztalan sorsát csetelte Karafa, a fők csüggedten lehanyatlottak; nagyon is összevágott az a vár saját értesüléseivel.

Mikor Absolon a levél fölolvasását befejezte, az öreg Sárosy volt az első, aki megtörte az utána következő komor csöndességet.

— Vagy ki tudja, nem hazudik-e ez a fene hóhér! — kiáltotta keserűen. — Én nem hiszek neki.

— Csakugyan, azt kell először mérlegelnünk, amit ez a kifakadás ért, — mondotta higgadt hangon Absolon. — Igaz-e mindaz, amit Karafa ír. Menjünk tehát sorba. Hogy a császári sereg Mohácsnál megverte és elpusztította a török hadsereget, az biz' szomorú valóság.

Erdélyből megkaptuk a hiteles tudósítást, hogy oda nagy sereggel bevonult a császár veje s megszállta az erősségeket. Erdély, mint független ország, nincs többé. Ez tehát szintén valóság. Hogy a fejedelem ügyei rosszul állnak s nemhogy közelednek, ellenkezőleg, eltávolodott Munkácstól s az országból is, ezt megerősítik a saját sorai. Mi marad tehát fönt, ami kétséges lehet? József főherceg megkoronázása; az az állítása a tábornoknak, hogy Pozsonyban kimondták az örökös királyságot. De kérdem: akár igaz ez, akár nem, érinti-e ez Munkács s a Rákóczi-árvák helyzetét? Legtávolabbról sem. Én tehát a főparancsnok ajánlatát megfontolandónak tar-

(75)

tom. A kérdés csak az, mily föltételeket ajánl s mivel biztosítja azok megtartását?

Az erős, bátorlelkű férfiak megzavarodva néztek össze.

Absolon beszélt így, a hü Absolon!

Igazán olyan sötét hát a láthatár?

— Mi a kigyelmed véleménye, Radics uram? — kérdezte most a várkapitányt Ilona.

— Én a kard embere vagyok, fenséges asszony, — felelte megfontoltan Radics. — Állom eskümet, védem Munkácsot, fejem föntálltáig. De a kard nem lehet mindig kint a hüvelyéből. A tisztességes béke fölé a győzelemmel.

Sorra következtek most a többi férfiak is, a hü emberek, akiknek nyilatkozatai egyaránt tanúságot tettek állhatatosságukról és lelkük megzavarodott állapotáról.

Absolon hagyta, hogy kibeszélgék magukat.

Ő már el volt tökéve, hogy a meghódolás útjára tereli a vár ügyét, az elérhető legtisztességesebb föltételek mellett (Absolon jellemét a történetírók különféle-képpen itélik meg. Thaly Kálmán

köponyegforgatónak, sőt áruló-nak tartja. Mi nem tudjuk osztani teljesen ezt az elitelő véle-ményt. Thököli Imre kérdéses titkos levelének történetét és végzetes következményeit maga II. Rákóczi Ferenc írta meg emlékirataiban. Ő meglehetősen elfogult volt mostohaatyjával, Thökö-livel szemben: nemhogy nem szerte, de határozott ellenszenvet érzett iránta. Mikor például a kigyóhistóriát elbeszéli, hozzáteszi, hogy valóban kigyó jutott anyám ágyába s e kigyó alatt Thökölit érti, akivel Ilona akkoriban egybekelt. De Munkács ostromakor Rákóczi még gyermek volt. A levél hitelességét nem állapíthatta meg később sem, mert Munkács feladásával az egész ügy tülhaladott vált, Zrinyi Ilona és Thököli pedig évekig nem érintkezett többé egymással. Így tehát a történetírók — Horváth M. és Thaly is — hitelesnek fogadják el Thököli levelét, csak azt hozzák föl a fejedelem mentségére, hogy áttérési szándéka nem volt őszinte s ezzel csak időt akart nyerni. — Mi ezzel szemben merjük állítani, hogy a levelet — amint elbeszéltek — Karafának koholták. Az újabb ku-

tatások megállapították, hogy a levél Karafa révén jutott a várba. (Tóth: Sáros vármegye monografiája.) De ha Thököli csakugyan tervezte azt, vagy szinlelésből megkísérelni akarta, hogy Rómán át alkudozzék a bécsi udvarral, semmiesetre sem választotta volna erre a Munkácson s Lengyelországon át vezető késedelmes és bizonytalan utat, hanem közvetlenül lépett volna érintkezésbe Rómával, amelyhez ő maga sokkal közelebb volt, vagy a franciák közvetítését vette volna igénybe, már csak azért is, mert így a munkácsiakat sem riasztotta volna föl s nem tántorította volna el ügyétől. Amint tehát mi elbeszéltek a dolgot, úgy kellett azoknak történniök, mert másként nem történhettek. Absolon maga mindenestre hitelesnek vélte a levelet s azután már csak azon igyekezett, hogy tisztességes feltételek mellett megmentsé Ilonát és gyermekeit. Ámbár e maga elé tűzött fel adatának megkönnyítésére cselhez és szinleléshez folyamodott is, szándéka tiszta volt s így nem lehet könnyedén pálcát törni föltöte.)

Mikor aztán már mindenki megnyilatkozott, elérkezettnek látta a pillanatot, hogy döntő fordulatot adjon a kérdésnek.

— Mindaz, amit ma hozzászó-lásképpen mondani tudunk, fenséges asszony, — összegezte a vitát — csupa általánosság, szí-szó, amelynek semmi magja sincs. De nem is lehet. Karafa tábornok is csak általánosságban az önként

KÖZGAZDASÁG

A jugoszláviai vasúti anyag

Mit kell tenni a vasútközlekedés megjavítása érdekében

A szkupstina ülésén dr. Szpáhó Mehmed közlekedési miniszter érkezes adatokat ismertett a jugoszláv államvasutakkal kapcsolatban.

A miniszter ismertetése szerint a következő tíz esztendő alatt 888 mozdonyt kell kicserélni. A vasúti anyag modernizálása érdekében a jövő év végéig 125 új mozdonyt kell venni 234 millió dinár értékben, ezenfelül 1942 végéig még 135 mozdonyt kell venni 212 millió dinár értékben.

A nemzetközi és belföldi forgalom fejlesztése és a reprezentatív közlekedés érdekében a rendes nyomtávu vonalak vasúti kocsijait is nagy mértékben ki kell egészíteni. A személykocsik tekintetében igen nagy a hiány, azért a rendes és keskeny nyomtávu vonalak részére 284 millió dinár értékben kell személykocsikat beszerezni. A 45 évesnél idősebb kocsikat is ki kell selejtezni, ezek pótlására 567.2 millió dinár értékű vasúti kocsit kell beszerezni. Ha azonban nemcsak a 45 évesnél idősebb, hanem az összes elavult szerkezetű kocsikat is tekintetbe vesszük, akkor 722.1 millió dinárt kell új vasúti kocsik beszerzésére fordítani. Ha tehát csak új kocsikat szereznének be, akkor

384 millió dinárra lenne szükség,

ha csak a 45 évnél régebb kocsikat selejteznék ki, akkor 567.2 millió,

ha pedig az összes elavult szerkezetű kocsikat ki akarják cserélni, akkor 722.1 millió dináros beruházásra van szükségük az államvasutaknak.

A személykocsikkal egyidejűleg a teherkocsikat is részben ki kell cserélni, részben pedig újakat kell beszerezni. Erre a célra a rendes nyomtávu vonalakon 360, a keskeny nyomtávu vonalakon 74, összesen 434 millió dinárra van szükség.

Az államvasutaknak ezenfelül, még 59.6 millió dinárra van szükségük, még pedig 25.8 millió a főműhelyek felszerelésére s kibővítésére, 2.1 a fűtőházak modernizálására és 29.7 millió az elektrotechnikai szolgálatra.

A fenti számokat összegezve, ha a személyi kocsikkal az első eshetőséget vesszük

1.327,6 millió, a második eshetőségnél 1.504,9 millió, a harmadik eshetőségnél pedig 1.659,7 millió dinár lenne szükséges

a vasut céljaira. Ezt az összeget csak rendkívüli hitel igénybevételével lehet fedezni.

A VASÚTI TEHERDIJSZABÁS MEGVÁLTOZTATÁSA

A közlekedési miniszter szkupstina beszédében bejelentette, hogy a vasúti teher díjszabás tételét meg kell majd változtatni,

hogy az 1939-1940. évi költségvetésben előirányzott bevételeket elérhesse a vasut.

UJABB 1670 KILÓMÉTER TÁVON JARNAK MAJD MOTORVONATOK

A közlekedési minisztérium az idén akarja megoldani a következő rendes nyomtávu vonalakon a

motoros vonatok járatait: Beograd—Lyublyana 554 kilométer, Beograd—Zagreb 412.5 kilométer, Beograd—Szkoplye 450 kilométer, Beograd—Noviszád 75.5 kilométer és Beograd—Szubotica 178 kilométer. Az államvasutak vezérigazgatósága 5 rendes vonalon 1670 kilométer távolságon akar motorosvonatokat járatni.

A kiállítással kapcsolatos szabálytalanságok miatt kibuktatták a novivrbászi ipartestület régi vezetőségét

A novivrbászi, sztárvrbászi és kucurai iparosok közös ipartestülete most tartotta ötvenedik évi közgyűlését, melyen szokatlanul nagy számban jelentek meg az iparosok. Az egyes beszámolók elhangzása után, mely szerint a testületnek 342 novivrbászi, 123 sztárvrbászi és 73 kucurai tagja van, hosszantartó és szenvedélyes vita fejlődött ki a múlt évi július 30-tól augusztus 7-ig rendezett jubileumi kiállítás vezetőségének elszámolása felett.

A kiállítás igazgatójával Kilti János mérszáros ipartestületi elnököt, titkárával Stötzer Károly nyugalmazott tanítót, pénztárosával pedig Sternemann Frigyes cipőkereskedőt, ipartestületi pénztárost jelölték ki, akik 28 tagú előkészítő bizottság határozatai alapján, kiállításba helyezett külön fizetés ellenében végezték a főbb teendőket. A kiállítás, melynek előkészítésére Novivrbász községe 30.000, Sztárvrbász községe 3000, a báni hivatal 10 000 és az iparkamara pedig 3000 dinár segéllyel járult hozzá, 273.043.64 dinár összbevétel

telt eredményezett, ezzel szemben az összkiadások 263.668.42 dinárt tettek ki, úgyhogy a tiszta nyereség

mindössze 9375.22 dinárt eredményezett.

A kiadási tételeket az ipartestület háromtagú felügyelő bizottsága pontról-pontra ellenőrizte és kifogásait közölte a kiállítás nagybizottságával, mely a kiállítás igazgatósága által hevenyészve összeállított végelszámolást nem hagyta jóvá és az ügyet az ipartestület közgyűlése elé terjesztette.

A közgyűlésen a három kiállítási főfunkcionárius részben betegségre, részben más elfoglaltságra való hivatkozással nem jelent meg, ami még inkább tápot adott a sugdolózásra. Legfőbb kifogásként azt hozták fel, hogy az elnök önhatalmulag nagyobb összeget vett fel saját céljaira a kiállítási pénztártól és hogy az általa szerzett kiállítók helypénzei valamint a kiállítási katalógus hirdetései után külön jutalékot vont le maga számára. A kiállítási pénztáros és titkár viszont többszáz

való meghódolást javallja, mert — ugymond — a vár helyzete reménytelen s előbb-utóbb ugys el kell esnie. Most már csak az a kérdés, alkuba bocsátkozik-e a föltételekről s ha igen, milyen békepontokat ajánl. Addig tehát nem határozhatunk, míg homályos ajánlata ilyképpen világosan, határozottan tettet nem ölt. Követet kell tehát küldeni hozzá s csak akkor folytathatjuk a vitát, ha erre a kérdésre adott válasza is előttünk lesz.

Absolonnak ez a véleménye annyira észszerű volt, hogy mindenki elismerte helyességét.

A várkormány meghatalmazta tehát Absolont és Radicsot, hogy a fejedelemasszony nevében folytassák a tárgyalást Karafával.

Megtörtént tehát, amit Thököli hamisított levele által Karafa elérni akart.

Munkács, amely annyi időn át büszkén dacolt, minden fölszólítást kerekén elutasítva, a császárral, most a sikeresen keresztüvitt fondorlat folytán megkezdte a formyszerű alkudozásokat.

A haditanács után Absolon és Radics zárt ajtók mögött hosszasan tanácskoztak.

A nagy sugás sugás eredménye egy levél lett, amelyet a kancellár Karafának írt.

A levél azokat a kérdéseket tartalmazta, amelyeket a vártanács tett fel.

Ezt a levelet a fejedelemné nevében ők ketten írták alá.

A másik eredmény egy tükörszóüzenet volt, amelyet a maga ne-

vében küldött Absolon a tábornoknak.

Titkos találkozást kért a tábornoktól.

Karitás asszony már egy óra mulva Karafánál volt.

A tábornok alig tudta eltitkolni ujjongását a levél olvastára.

— Végre-valahára kezembe került ez a bagolyfészek! — örvendezett magában. — Mekkora diadal lesz Bécsben, ha eltávolítom ezt a botránykövet!

— Férjének megjutalmazása nem marad el, asszonyom. — mondta Absolonnának. — Legfőbb tanácsadómul fogom magam mellé venni és semmit sem teszek a jövőben meghallgatása nélkül. De foglaljon helyet, nyomban megírom a választ.

Mint a császár teljes hatalmu megbizottja, biztosította a fejedelemasszonyt, hogy a császár neki s az árváknak teljes kegyelmet ad. Megtartják s élvezik az egész óriási Rákóczi-vagyont, csak Thököli ingóságait s a szultántól kapott atnámját kell kiszolgáltatnia. A várórség tetszése szerint elvonulhat, vagy a császár seregébe állhat; mindenki amnesztiát kap, aki a várban találtatik.

— Ime, asszonyom, ez a levél meg fogja nyitni előttünk a vár kapuit, — szólta Absolonnához, átadva neki a levelet. — S mondja meg az urának, hogy minden további kérdésben is készséggel rendelkezésére állok.

— Még egyet, tábornok ur, — szólta halkán Absolonné. — Az

uram arra kéri önt, hogy találkozzék vele, éjjel, titokban. — Szívest örömet! — kiáltotta a tábornok, őszinte örvendezéssel. — No és miként tartja ezt lehetségesnek a kancellár?

— Ó azzal az ürüggyel akar távozni a várból, hogy a lengyel udvarhoz megy, hogy még egy utolsó mentési kísérletet tegyen János királynál és a francia követnél. De Szentmiklósnál elfogják a császáriak s a nevezetes eseményről értesítik önt, tábornok ur. Most már ön föltartóztathatja ugyan utjában, hogy a segélykérést megakadályozza, de tekintettel a megkezdett békealkudozásokra, nem veti fogságba, hanem visszakisérteti a várba, ahol ez az eljárás tökéletesen érthető és megnyugtató lesz. Önök ketten pedig akkor már találkoztak a szentmiklósi kastélyban, ahová tábornok ur titokban megy.

— A terv nagyszerű, — lelkesedett a tábornok. — akár ma éjjel végrehajthatjuk!

— Az uramnak is ez a kívánsága.

— Nagyon helyes. Én tehát a sötétség beálltával Szentmiklóstra lovagolok.

— De ne tudjon róla senki.

— Dragonyosnak öltözve megyek, néhány hű emberem kíséretében. De már most előrekiűldök egy századot, hogy állják el a völgyet, mert a várból kiszökött követeket kell elfogniok.

— S az uram egyenest beléjük fog botlani.

— Igen s akkor parancsom szerint előbb a kastélyba viszik, majd hajnalban újabb parancs folytán visszakisérik a várba. Én már a kastélyban várni fogom. Lesz pár órai időnk s az alatt jól kibeszélhetjük magunkat.

Alkonyat volt, amikor Karitás Karafa válaszával visszatért a várba.

Ugyanakkor egy dragonyos század üggett el az ostromló táborból északkelet felé, Szentmiklós irányában.

Egy óra mulva tizenkét dragonyos vágatott utánuk.

Élükön maga Karafa nyargalt, örmesteri egyenruhában.

Főnt a várban nyomban összeült a haditanács.

Karafa levele roppant nagy hatást tett.

Mindenki elismerte, hogy fényesebb föltételekről még csak nem is álmodhattak.

Egyetlen fontos kérdés merülhetett csak föl és az okos Sréter sietett is annak hangot adni.

— De micsoda biztosítékokat nyújt a tábornok, hogy ezeket a föltételeket meg is tartják?

— Lehetetlenség, hogy ez komoly ajánlat legyen! — kezdett gyanakodni az öreg Sárosy bácsi. — Nyilvánvaló, hogy be akar fogni bennünket a hóhér!

— Ujabb kérdést fogunk intézni hozzá eziránt, — jelentette ki Absolon. Aztán ravaszul így folytatta:

(Folytatjuk)

jeggyel nem tudott elszámolni. Rejtélyessé teszi az ügyet, hogy a jegyekre vonatkozó elszámolások, nyomdai számlák, sőt magának az előállító nyomdának kartotékja is szőrén-szálán eltűnt és nem is került többé elő. A közgyűlés kimondta, hogy a kiállítási igazgatót, titkárt és pénztárost anyagilag teszi felelőssé a mulasztásokért és amennyiben a hiányt megtéríteni nem hajlandók, úgy

bűnvádi feljelentést tesznek ellenük.

A tisztújítás során Staudt József műszövőt választották meg elnöké, Kirt Fülöp puskaművest pedig alenökké. A választmány tagjai lettek: Heck Frigyes kőműves,

Herrmann Jakab autófénvező, Schaeffer Gottfried mázó, Klein Mihály szabó, Klein Mihály asztalos, Schmidt Károly kőműves, Wilhelm (Hegybéli) Antal borbély, Gutsohn Henrik szijgyártó, Sztankov Jóca kovács és Mengel Henrik szabó. A felügyelőbizottság tagjai lettek: Burbach Jakab, szabó, Köppel Keresztély asztalos és Bergmann János asztalos. A feyelelmi bíróság tagjai lettek: Klein Mihály szabó, Rilke Károly kályhás, Kirt Fülöp puskaműves, Weber Mihály lakatos és Hamm János asztalos.

Miután a közgyűlés valamennyi pontját az idő előrehaladottsága miatt nem tárgyalhatták le, a közgyűlést március 19-én folytatják.

Haladás a növényvédelemben

Irtó: Zwick Károly, (Tütel)

Az emberi élet szükségleteinek kiegészítése a táplálkozás, tudás, kereset stb. terén folyton újabb tudományos és gyakorlati kutatások és tapasztalatok együttes összműködése által fejlődik ki. Ezt általában haladásnak nevezhetjük. Növényi tápszereinkben a vitaminok nélkülözhetetlen szükségletének felismerése a tudomány részéről már a háboru alatt is nagy gyakorlati felhasználásukat indította meg, a háboru kezdetén divott nézet ellenére, hogy csak a husétel adhat a katonának szükséges testi erőt, kitartást és egészségi egyensúlyt a megerőltető fizikai szolgálatban és nyomasztó lelkiállapotban. Ez a gyakorlatban bevált tény készítette azután az ott-

honlétveket a mind tökéletesebb és mindnagyobb arányú termelésre, a konyhakerti vetemények és gyümölcsfélék tömeges termelésére, melyek — bár a talajviszonyok szerint különböző munkát igényeltek — két egymással összeegyeztethető, többkevesebb sikerrel járó kereseti vállalkozásnak bizonyultak. E műveletek a háboru befejezése utáni időben a folyton emelkedő kereslet mellett egyenesen hasznos foglalkozásnak bizonyultak a törpebirtokosok és kis iparosok részére. Később azután a természettudomány, főleg a kémia, segítségére sietett a termelőknek, mert védekezni tudott az állati és gombaélelősködők kártétele ellen.

(Folytatjuk)

Tőzsde

BEOGRÁDI ÉRTÉKTŐZSDE

Devizák: (kinlát — kereset dinároknban) + 28.5% prim.

Március 9.

London (egy font) 207.85—204.65, Páris (100 frank) 117.75—115.45, Newyork (100 dollár) 4405.50—4345.50, Genf (100 svájci frank) 1005—995, Milánó (100 líra) 232.95—229.85, Prága (100 esk) 151.35—149.25, Amszterdam (100 holl frt) 2356—2318, Berlin (100 márk) 1773.88—1756.12, Brüsszel (100 belga fr.) 745.75—733.75, Szaloniki (100 drachma) 33.43—32.73, Varsó (100 zloti) 834.18—825.32, London magánkírling 239.90—236.10, Berlin magánkírling 1390—1370. — **Alampapírok:** 7 százalékos beruházási kölesön —103, 8 százalékos külföldi kölesön —103, kötés 103, 7 százalékos külföldi kölesön 96.75—96, 4 százalékos agrárkölesön 63.50—63, 2 és fél százalékos Ratna Steta 478—477, kötés 477.50, 6 százalékos bégluk 92.25—91.75, kötés 92, 6 százalékos dalmát agrár 91.50, kötés 91.50.

NOVISZÁDI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Noviszád és Szombor környéki és középbácskai 78.79 kilós 2 százalékos 152—153, felsőbácskai 80 kilós 2 százalékos 152—153, tiszai I uszály 80 kilós 2 százalékos 153—154, tiszai II. uszály 79-80 kilós 2 százalékos 153—154, bácskai és bánáti, Duna uszály 78.79 kilós 2 százalékos 152—153, bégai uszály 79-80 kilós 152—153, tiszai csatorna uszály 80 kilós 2 százalékos 152—153, felsőbánáti 80 kilós 2 százalékos 151—152, délbánáti vrsaci paritásban 78.79 kilós 2 százalékos 152—153, szerémi, Duna 78 kilós 2 százalékos 151—152, szerémi, Száva 77-78 kilós 2—2 százalékos 150—152, szlavóniai 78.79 kilós 2 százalékos 152—154. **Rozs,** bácskai 72 kilós 2 százalékos 142.50—145. **Árpa,** bácskai és szerémi 64-65 kilós 155—160. **Zab** 160—162.50.

Tengeri, vrsaci paritásban 95—97, indiai paritásban 95—97, tulszarított indiai paritásban 96—98, szarított bánáti 105—107, szarított vrsaci paritásban 105—107, szarított indiai paritásban 106—108. **Buzaliszt,** bácskai és bánáti állomásról nullás gg és g 240—250, kettés 220—230, ötös 200—210, hatos 190—190, hetes 150—160, hét és fel 117.50—122.50, nyolcas 110—112.50, szerémi és szlavóniai állomásról nullás gg és g 235—245, kettés 215—225, ötös 195—215, hatos 175—185, hetes 145—155, hét és fel 117.50—122.50, nyolcas 110—112.50. **Buzakorpa** jutaszálakban bácskai 102—104, szerémi 100—102, bánáti 95—97. **Fehérbab,** bácskai 2 százalékos zsák nélkül 282.50, 285. **Sertészszir** 25 kilós kannákban bruttó nettóért 1340—1360. Irányzat: változatlan. Forgalom: közepes.

SZOMBORI TERMÉNYTŐZSDE

Buza, bácskai, Szombor környéki 151—153, bácskai 151—153, szerémi duna 151—153, szlavóniai 151—153, felsőbácskai 152—154, bánáti 151—153, felsőbánáti 152—154, Tisza, bácskai uszályból 153—155, Tisza bánáti uszályból 151—153, csatornai hajórakomány 151—153, bégai hajórakomány 152—154. **Rozs,** bácskai vasut 142.50—145. — **Zab,** bácskai vasut 160—162.50, szerémi és szlavóniai 160—162.50. — **Árpa,** bácskai 63—64 kgos 155—160, szerémi vasut prompt 95—97, bácskai szarított 107—109. **Bab,** 2 százalékos fehér 280—285. **Buzaliszt,** nullás gg és g 240—250, kettés 220—230, ötös 200—210, hatos 180—190, hetes 150—160, nyolcas 110—115. **Korpa,** prompt bácskai 104—106, szerémi 102—104. **Sertészszir,** új nagyhordókban 13.50—14.50, új közhordókban 13.50—14.50, új kishordókban 13.50—14.50, kannában bruttó nettóért 12.75—13.75. **Füstölt szalonna** 13.75—14.75 sózott szalonna pofa és hasalja nélkül 12.75—13.75. Irányzat: csendes.

Fontos orvosi tanácsok betegek és egészségesek számára

A tüdőbaj megelőzése és gyógyítása (33)

Ugyancsak láttam saját szanatóriumomban is Tátraházán. Betegeimre egy jótányi tejet se tudtam az intézetben rátküldni, de amikor lementem a faluba és a parasztházikókban kis parasztköcsögekbe rakták elibük ugyanezt a tejet (nekünk is a falucska parasztjai szállították) és hozzá jó »fekete« kenyeret kaptak, akkor egy ültő helyükben 1—2 litert is megittak. Csak hibát követtem volna el, ha ezt a kirándulást, amely elvégre csak az én intenciómat, az ő gyógyulásukat szolgálta, megtiltottam volna.

Talán egy kissé messzebb kalandozok a tárgytól, de azt hiszem, mégis ahhoz tartozik a következő megfigyelés is: tüdőbetegek közé, akik hazamosabb időn keresztül étvágytalan-ságban szenvedtek, egy farkasétvágy, úgynevezett »elővő« ültettem. Hogy mily előnyösen befolyásolja egy ilyen nagy étvágy ember a környezetét, az majdnem hihetetlen. Amellett meg volt neki hagyva, hogy már előre is dicsérje az asztalra kerülő ételeket, ahogy köznyelven mondani szoktuk: csináljon a többieknek »gusztust«. Sokszor ezzel az egyszerű pia frau-sal, ezzel az ártatlan »jambor család«-sal, a legmakacsabb rosszvők is visszanyerték jó étvágyukat és tetemes súlygyarapodást tudtak felmutatni. Ez a jambor fogás persze egy kis család keretében, az állandóan megszokott, familiáris környezetben nehezebben viheto keresztül. De épen ezzel kapcsolatosan nem hagyhatom szó nélkül azt a sok helyen divó rossz szokást, hogy a beteget egyedül étkeztetik. Nincs körülötte senki, akitől az esetleg kedvet kapna, akinek arcáról leolvashatna, beszédéből kiérezné azt, hogy milyen élvezetet jelent is az étkezés. A beteget egyedül sohase étkeztessük. Inkább áldozzuk fel mi, egészségesek talán megszokott kényelmünket és még akkor is, ha betegünk ágyban fekszik, úgy rendezzük be étkezésünk idejét (főleg az ebédet), hogy együtt együnk vele, sőt huzzuk családi asztalunkat közel az ágyához, hogy ő is

résztvehessen a közös ebéden.

III. LÁZAS TUBERKULOTIKUS TÁPLÁLÁSA

A legsúlyosabb feladatok egyike az állandóan lázas, ágyban fekvő tüdőbetegek jó táplálása. Szabályokat, diétasémákat föltállítani ilyen esetekben tényleg lehetetlen. De amennyire igyekszünk magunkat más betegnél függetleníteni attól, hogy az étrend összeállításába előzetesen bevonjuk a beteget, annyira szükségesnek tartom ezt a lázas tüdőbeteget. Időt kell venni hozzá, hogy formálisan megtanácskozzuk a beteggel, mit óhajtaná leginkább? Persze rendelkezünk kell az ételek bőséges lajstromával, hogyha tized felsorolunk és betegünk mind a tizednek a hallatára el is fintorítja az arcát és keivetenséget mutat, már azonnal ki tudunk rukkolni a tizenegyedik fogással, amely talán épen megnyeri a tetszését. Ennek a beteggel való konziliumnak a fontosságát nem tudom eléggé hangsúlyozni. Hiszen, ha betegünkkel valami kedvére való tudunk elfogadtatni, annak már órákon keresztül előre is örül és bizonyára felfokozott, jó étvágyal fog majd hozzá annak elfogyasztásához. Csak ne akarjuk szegényt rákényszeríteni erre vagy arra az ételre, csak azért mert mi annak a tápanyagnak a tápértékét ismerjük és annak a hasznával tisztában vagyunk, hogyha betegünk azt megenné. De épen az a baj, hogy nem eszi meg vagy ha mégis enged a kényszerítésnek, ellenszenvvel gyűr le minden falatot. És hogy ez a kényszeredett táplálkozás mit ér, azt mindnyájan tudjuk.

Ilyen »előírás« szerinti haszon háramlanék a lázas tüdőbetegekre a sok tej napi fogyasztásából. Naponta körülbelül 3 liter tejet kellene a betegnek magához venni, hogy ez a horribilis mennyiségű folyadék a szükséges és papiron bizonyára helyesen kiszámított kalóriával növelje a test erejét.

(Folytatása szombati számunkban)

A korai öregedés elkerülhető (30)

Mind Ezek a tünetek a petefészkek működésének a megszűnésével függenek össze, ugyanakkor a nemis szervek is megváltoznak, a méh zsugorodik, a külső szeméremajkak, emlők, elfonyvadnak, más esetben ellenkezőleg feltűnő nagy a zsírlerakódás. Az említett hevélesek, vérhullámzások nemcsak a változás idején, hanem a havításztulás átmeneti elmaradásánál is észlelhetők.

Ezeknek a hullámzásoknak a tartama igen különböző lehet, 1/2—1 évig, de sokszor 3—5 esztendeig is eltarthatnak. A hevélesek többnyire együtt jár az izzadás, de gyakori a gvenge-ség, ájulás és a vétagok zsidbadása is.

Felvetődik a kérdés, hogy miért van az, hogy sok nőnél olyan súlyos általános zavarok jelentkeznek a klimakteriumban, másoknak pedig semmi panaszuk nincs, vagy ha vannak, azok egész jelentéktelenek, hamar elmúlnak. Miért viselkedik a szervezet ilyen különbözőképpen az ivarmirigy funkciójának a kiesésével szemben? Tapasztalati tény, hogy míg a fiatal korban történt petefészkek kiirtás után a fenti tünetek nagyon hevesek lehetnek, addig a változás éveiben a petefészkek működésének a kiesése után a fentebb már említett extragenitális ivarmirigyek helyettesítően alkalmazkodnak a megváltozott viszonyokhoz és átveszik a petefészkek szerepének egy

részét. Így a normális körülmények között a fenti tünetek csak fokozatosan következhetnek be.

A változó évek ideges zavarait mint klimakteriás neurozist foghatjuk fel. Némelykor valóságos lelki zavar, máskor súlyos anyagcsere-elváltozás jelentkezik: idegesség, féltékenység, lelki egyensúly megbomlása figyelhető meg, párosulva szívdobogással, remegéssel, magasfokú ingerlékenységgel és izgatottsággal, amelyeket mint a pajzsmirigy által okozott tüneteket könyvelhetjük el. Mások álmatlanság, agynyomás, rémítő álmok a főpanaszok. Hogy a zsírlerakódás, mely ebben a korban nagyon sok esetben olyan jellegzetes, csak a petefészkek-működés kimeradásának lenne direkt következménye, az nem bizonyos, hanem hozzájárulhat az is, hogy ebben a korban a nők jobban kímélik magukat, kevesebbet mozognak, munkateljesítményük alább száll. A keveset mozgó ember ugyanis jobban kihasználja a táplálékot s több zsirt raktároz el. A belső elválasztásu mirigyek tárgyalásánál már láttuk, hogy a petefészkek működésének esökkenésekor a kiegészítő ivarmirigyek, mint a mellékvese, pajzsmirigy és hipofízis kompenzatorikusan megnagyobbodnak és túlműködnek.

(Folytatása vasárnapi számunkban)

A falusi gazdatársadalom legjobb, legszebb és legoliosabb hetilapja

„A MUNKA”

Egyes szám ára 2— dinár
Kérjen ingyen mutatónyomtatást a kiadóhivataltól, **Szubotica**, Park Kralja Petra 9.

Előfizetési ára:
Egész évre Din. 80 —
Félévre Din. 45 —
Negyedévre Din. 25 —

Színházi levél Budapestről

(Budapest, március 8.) Ludas Matyi, gyermekkorunk kedves meséje, gimnazista éveink »kötelező olvasmánya« megjelent a színpadon. Az indulatos, eszes, kedves, parasztleány és a lusta, nagybélű, konok, nemzetes ur és erejű története ellenállhatatlanul hat a színpadon is. A Nemzeti Színház hivatásának tett eleget, amikor ezt az irodalomtörténeti standard munkát színpadra hozta.

Az előadás középpontjában Jávor Pál Ludas Matyija áll. Olyan ez a figura, amilyenek gyermekkorunkban elképzeltük. Minden mozdulatra kacagás és tapsvihár tör ki a nézőtérre. Még a hamisítatlan élő liba is úgy megszerette, mintha együtt nőttek volna fel valamelyik alföldi falu partipartján. Hívás nélkül is a sarkába szegődött s követte minden lépését. Döbrögi szerepét — amelyet a pesti pletyka szerint egyik előkező színészünk állítólag azért adott vissza, mert nem vállalta a nyílt színpadon való háromszori megverését — Abonyi Géza alakította túlráadó humorral. Falregető, kacagás kísérte azt a jelenetet, amikor mint beteg kerül az orvosnak maszkírozott Ludas Matyi karma közé. Pethesről és Makláryról is csak a legjobbakat mondhatjuk. A halványnak megrajzolt női szerepekben Lukács Margit, Ligeti Juliska, Perky Lili, Olthay Magda és Árvay Erzsébet csillogtatták meg művészetük legjövét.

Külön kell kiemelni a rendezést, amelyet maga a színház igazgatója, Németh Antal vállalt. Nagyon helyesen a mese világába helyezte az előadást s ezt végig érzékeltetni is sikerült a dícséret legfelsőbb fokáig. Németh mondjuk, hogy sikerült rendezői invenciójával komoly magyaros mesejátékot adni és elfogadtatni. Néhai való jó Fazekas Mihály uram meséjét Dékány András dolgozta át a színpad részére. Érezte a mese dramaturgiai hiányait s a hézagokat zenevel, táncal és énekkel töltötte ki. Liszt Nándor versei és Lauris Miklós zenéje Fazekas zamatos meséjét költői szépségű versekkel és eredeti zengésű, ősi ízű zenével tényleg sikerült zenés vígjátékká kerekítette ki. Ludas Matyi dramatizálása bevált ötletnek bizonyult. Az Amphitryon mul' heti sikerével együtt valószínűleg akadályba lesz annak, hogy a jövő héten ismét Nemzeti Színházban premiertől irjak. Egyelőre ez a két darab váltakozva tölti ki a Nemzeti Színház műsorát, s tölti meg a színház nézőtérét.

Az Operaház műsora az elkövetkező héten hullámvás nélkül csörgedezik. A március 13-1 Falstaff előadás ígér némi szenzációt, mert új betanulással és új díszletezéssel bemutató számba megy. Egyébként látni és hallgatni fogjuk Tannhäuser-t, Didó és Aenas-t, Bajazzók-at, Pozsonyi Majális-t, Norma-t és Silvia-t, 14-én szerdán pedig díszelőadás keretében a »Cremora-i hegedűs«-t.

A többi színház darabjai mind a régiiek. Ezen a héten lesz az »Utolsó tánc« 110-ik, az »Erzsébet« 75-ik, a »Földindulás« 25-ik, »Az asszony és

az ördög« 50-ik, a »Mondj igazat« 25-ik, »Katinka« 25-ik és Axel a menyország kapujában 25-ik előadása. Edig még csak premier tervek sem szivárogtak ki az igazgatói irodák párnázott ajtóit mögül.

A film iránt érdeklődő budapesti közönségnek felűnt a nagy reklámhadjárat, amely a Vágyak valcerea és a Nagy keringő egyazon időre első bemutatását megelőzte. Nem érdektelen, hogy egyidejűleg választott bíróságok előtt is ádáz harcok dultak az előadási jog körül. Nem csoda tehát hogy mind a két bemutatót hatalmas érdeklődés előzte meg s a mozilátogatók még mindig tölonganak a két bemutató filmszínházba.

A »Vágyak valcerea« francia szemmel nézi s francia könnyedséggel mutatja be Bécsset s a bécsi életet. Straus Oszkár zenéje nagyszerűen alkalmazkodik a film levegőjéhez s franciás könnyedséggel perdülő tempójához. Yvonne Printemps nemcsak gyönyörűen énekel, hanem elragadóan játszik is.

A »Nagy keringő« amerikai film s hollywoodi Bécsset mutat be, amelyben a jó bécsiek hamisítatlan amerikai stílusban beszélgetnek. Hollywood semmit sem sajnált, hogy Johann Strauss halhatatlan zenéje minél szebben és mennél színesebben csendüljön fel. Brillliáns rendezés, a fototechnika minden lehetősége ezt a célt szolgálja. A szebbnél-szebb felvételek és tájrézletek, a balett jelenetek, a pompás zenekarok szünni nem akaró tapsot váltanak ki a közönségből. Luise Rainer csupa búbáj, Milja Korjusban egyesül Dayka Margit és Jeanette Mac Donald, csodálatos éneket bémulva hallgattuk. Mindent összegezve a »Nagy keringő« a hét nagy filmje volt. Mert volt még filmbemutató régy is, de azokról már csak távirat stílusban fogok beszámolni.

Flotta a víz alatt Fox film. Néhány feledhetetlenül szép felvétel. Alibi Francia detektív film műzigmakkal és áltrejtélyekkel, vérszegény mesével de kitűnő szereplőkkel, akik már nem is színészek, hanem művészek. **Ötlete szerelme** Ufa film. Francia ötlet és szemlenség német alpossággal kihasználva. **A Repülő ember** a technika filmje és apoteozisa. A film végig vezet az aviatika egész fejlődési voralán, Ray Milland és Mae Murray természetes emberi alakításukkal realitást és valószínűséget adnak a változatos fordulatoknak.

Több film bemutató nem volt, de azt hiszem, ennyi is bőven elég ahhoz, hogy legyen miben válogatni a jövő héten.

Ambrus Tibor

«««(IIII)»»»

HOLLYWOODBAN

A filmszínész szerepét tanulmányozza s egyszerre csak riadtan fordul a rendezőhöz:

— Igen, de hogy jövök ki, ha a hősnő belelökött az örvénybe?

— Nem kell aggódnia — nyugtatja meg a rendező — utána már nem jelenik meg a vásznon!

APRÓHIRDETÉSEK

egy hétköznap, mint vasárnap egy szó 1.— dinár, vastagbetűs 2.— dinár. A legkisebb apróhirdetés ára 12.— dinár. Hirdetéseket a másnapi lapra délután 3 óráig, szombaton déli 12 óráig veszünk fel. A hirdetési adó a hirdetőfelet terheli.

Városi Mozi - Szubotica

Csütörtök-ol - vasárnapig

Március 9-12

Eggerth Márta

bécsi slágerfilmje

Csak egy kislány...

A főszerepben a bécsi filmgyártás legnagyobb sztárjai:

HANS MOSER, LUCIE ENGLISH, THEO LINGEN, PAUL HORBIGER és FRITZ v. DONGEN

Növényharmat

a legerősebb házi fluid. 3 cseppje elég a homlok, halánték, végtagok stb. bedörzsölésére 3 csepp balzsamos illata mélyen belelegezve tisztítja az orrot és égét. Ára 12.— dinár. Kapható patikákban, boltokban. Főlerakat Apoteka Gebauer, Bač. 190

MOKKADÖR olyan, mint a napsugár, egyetlen gyermek sem nélkülözi. **ZLATAN FRANK.**

Ha Önnek árt a koffein, igyon ANTIKOFF-ot ZLATAN FRANK. 6941

HAZASSÁG

CSINOS hajdon tekintélyes földbirtok és készpénzhozammal férjhez manne. Arcképcsere közvetít. Bizony Ferenc házasságközvetítő irodája. Timisoara, Románia. 1620

HAZASSÁGOKAT leglelkismeretesebben közvetít jobb körökben. Elsőrendű családi összeköttetések. Legjobb eredményeket biztosítjuk. Tájékoztató prospektust 10 dinár előzetes beküldése mellett diszkrétan szétküld: »Rezor«, Zágreb posta 3. 1106

KIADÓ

TELJESEN berendezett szálloda, a korzón, Szarobrában 1939 április 1-re bérbeadó. Bővebbet a kiadóhivataltól. 1484

KERESLET

TÖBB 15 éves fiu felvétetik. Jelentkezni: Gunduličeva u. 22., Noviszád. 1614

KERTÉSZ két hold gyümölcsöshöz és egy hold konyhakerthez, valamint egy szakácsnő család mellé 300.— dináros fizetéssel azonnalra felvétetik. Dulics ispán, Konák, Bánát. 1616

FEJŐST, tehének mellé feleségestől és fiával felvesz Lovas-szállás, Jugovicsévó. 1570

KÉT Lányt (tanoncot) keres kézimunka (hímző) műhely. Ivkovic Nikola, Noviszád, Dunavszka 29. 1622

KÜLÖNFÉLE

Dr. Filipon creme a legjobb és legkedveltebb nappali krém. Ára helyben és vidéken 14.— dinár. Apoteka Kuchler, Vrsac. 2474

URANIA MOZI, NOVISZAD

Könnycéig megkacagtatja Önt **THEO LINGEN** az idény legjobb vígjátékában: **A megrendelt szerelmes** (Diskretion Ehrensache) **Raff Art. Roberts, Ida Wüst, Helli Finkenzeiler**

Szeplőt, pattanást, hámlást, orrvörösödést és más arctisztatlanságot pár tégely használatával utján biztosan eltüntethet. **DARUVARI** krém minden szakületben kapható. Háromsarkos ragy doboz 15.—, kis doboz 750 dinár. Postán küldi: **BLUM** gyógyszer-tár Szubotica

Gyümölcsfát

fajtisztát, leszállított áron szállít Rind Mihály kertész, Csantavir. Argegyzék díjtalanul. 1480

»FLORODOR«

szakorvosi felügyelet mellett készül. eltünteti mitessert, pattanást és ráncokat. Ára Jugoszláviában Din. 22.— Kapható szaküzletekben. Főlerakat »Vegetabilia« Noviszád. 5124

BIZONY

AZ ÉRVENYESÜLÉS LÉLEKTANA A férjhezmenés művészete A hála

A párválasztó és a házasságközvetítő A könyv tudományos okait világítja meg az érvényesülésnek, az érvényesülésképtelenségnek és csalhatatlan biztonsággal mutat utat nőnek és férfinak a sikerhez, valamint az előnyös házassághoz. Megrendelhető e lap kiadóhivataltól. 1619

Reggeli Újság

Urodništvo i administracija Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Noviszád, Kr. Petra II.** (Futoski put) 50 **Telefon: 21-37, éjjel 20-58** Felelős kiadó: **Andree Dezső** A kiadóhivatal elnöke: **Blazsek Ferenc** **Pretpiata - Előfizetés:** Egy óra 28.— dinár (kihordó útján 30 din.) **Három óra 80.— dinár** (kihordó útján 86 din.) **Félévre 160.— dinár** (kihordó útján 172 din.) **zlati svakodneвно** Megjelent naponta **Post. čekovni račun - Postacsekizsámila:** Zagreb, 46.692

Szigetel: gőzberendezéseket, gőzvezetéseket, 6592 **hűtőberendezéseket, hűtővezetéseket stb.** **Szállít: parafalemezeket és csőburkolatokat** **„HIGIEA“** PRVA JUGOSL. TVORNICA ČEPOVA D. D., ZAGREB, post. pret. 318. Ivkančeva 48. Telefon 24-070.